

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مؤسسه کار و مائتین اجتماعی

۳۸۰

پرورش پرندگان زینتی

۱۳۹۰

پرورش پرندگان زینتی / تدوین و تنظیم سازمان همیاری اشتغال دانش‌آموختگان
(جهاد دانشگاهی)

تهران: مؤسسه کار و تأمین اجتماعی، ۱۳۹۰

۷۰ ص. - مصور (رنگی)

موسسه کار و تأمین اجتماعی؛ ۳۸۰

۱۵۰۰۰ ریال: ۴-۱۳۶-۲۴۲-۶۰۰-۹۷۸

فیبا

کسب و کار خانگی - پرندگان زینتی - پرورش

سازمان همیاری اشتغال دانش‌آموختگان

مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

۱۳۹۰ پ/۴/۶۲/۳۸ HD

۲۵۱۳۱۰۷

۶۵۸/۸۲

عنوان کتاب: پرورش پرندگان زینتی

تدوین و تنظیم: سازمان همیاری اشتغال دانش‌آموختگان (جهاد دانشگاهی)

صاحب امتیاز: مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

لیتوگرافی چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات

شابک: ۴-۱۳۶-۲۴۲-۶۰۰-۹۷۸

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰

www.Lssi.ir

سایت مؤسسه کار و تأمین اجتماعی:

هرگونه بهره‌برداری و نقل قول مطالب، منوط به اجازه کتبی از مؤسسه کار و تأمین اجتماعی می‌باشد.

موسسه کار و تأمین اجتماعی: تهران، خیابان پاسداران، ابتدای اختیاریه جنوبی، کوچه آزاده، پلاک ۵

دورنگار: ۲۲۵۸۹۸۹۱

تلفن: ۲۲۵۶۲۷۳۳

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱
مقدمه.....	۵
فرآیند تولید و ارائه خدمات.....	۸
امکانات و تجهیزات مورد نیاز.....	۵۷
نیروی انسانی مورد نیاز.....	۵۸
سرمایه مورد نیاز.....	۵۹
تخصص و مهارت‌های مورد نیاز.....	۶۱
وضعیت بازار تولیدات.....	۶۱
شیوه بازاریابی و معرفی محصول.....	۶۲
مخاطرات و آفت‌های این شغل و نحوه پیشگیری آنها.....	۶۶
توصیه‌هایی برای بهبود و توسعه شغل.....	۶۷
سازمان‌ها و مراکزی که با این شغل مرتبط هستند.....	۶۹
معرفی مشاغل مرتبط و مکمل.....	۶۹
معرفی منابع آموزشی و تخصصی مورد نیاز.....	۷۰

پیشگفتار

در دنیای امروز که توسعه پایدار و کاهش فقر و محرومیت، دغدغه کلیه دولت‌هاست نقش سیاست‌های اقتصادی در توسعه اشتغال پررنگتر می‌نماید. چرا که اشتغال و بیکاری به عنوان شاخصی مهم برای ارزیابی سیاست‌های کلان کشورها محسوب می‌شود. از این رو دولت‌ها می‌کوشند تا به طرق مختلف نرخ بیکاری را کاهش دهند. یکی از این راهها توسعه مشاغل کوچک و متوسط به طور عام و توسعه مشاغل خانگی به طور خاص است که افزایش درآمد و ثروت جامعه را بدنبال دارد. زیرا هر قدر سطح اقتصاد خانوار در جریان اقتصادی کشور بهبود یابد، به همان میزان اقتصاد جامعه نیز رشد پیدا می‌کند، از سوی دیگر خویش‌فرمایی و یا کار در محیط خانه یکی از الگوهای اشتغال در هزاره سوم است که به مدد نرم‌افزارها و شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی، شرایطی را فراهم آورده که می‌توان قرن حاضر را قرن توسعه و رونق مشاغل خانگی دانست.

کسب و کار خانگی هم اکنون با بهره‌برداری از امتیازاتی چون توسعه دانش و گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات، حیطه گسترده‌ای را در اکثر حوزه‌های اقتصادی به خود اختصاص داده و در زمره یکی از حیاتی‌ترین و ضروری‌ترین بخش‌های اقتصادی جوامع به شمار می‌رود. در کشور ما ایران نیز، کاهش نرخ بیکاری و ایجاد اشتغال از جمله اهداف و تکالیف تصریح شده در سند چشم‌انداز و قوانین پنج ساله توسعه کشور محسوب شده و به این منظور، رویکرد توسعه

مشاغل خانگی به دلیل برخورداری از پیامدهای مثبت و متعدد در حوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مورد توجه مسئولین امر قرار گرفته است. مطابق قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، منظور از مشاغل یا کسب و کار خانگی، آن دسته از فعالیت‌هایی است که با تصویب ستاد سازماندهی و حمایت از مشاغل خانگی، توسط عضو یا اعضاء خانواده در فضای مسکونی در قالب یک طرح کسب و کار بدون مزاحمت و ایجاد اختلال در آرامش واحدهای مسکونی شکل می‌گیرد و منجر به تولید خدمت و یا کالای قابل عرضه به بازار خارج از محیط مسکونی می‌گردد. اما علیرغم تجربه‌های مثبت و موفقیت‌های چشمگیر سایر کشورها چنین طرح‌هایی مستلزم زمینه‌ها و بسترهای لازم است تا منابع و سرمایه‌های کشور هدر نرود و بتواند برای افراد اشتغال و برای کشور آبادانی به همراه آورد. تحقق سیاست توسعه مشاغل خانگی در ایران در شکل صحیح آن، علاوه بر کارکردهای عمومی که همانند دیگر جوامع بر متغیرهای اقتصادی چون اشتغال و تولید داخلی و درآمد سرانه خواهد داشت در حوزه‌هایی همچون احیای فرهنگ کار در خانواده‌ها، جلب مشارکت مردم، تقویت ویژگی‌های کارآفرینی، ارتقاء شاخص‌های اقتصادی در سطوح خرد و کلان جامعه، اصلاح نظام تربیتی، بسترسازی حقوقی مناسب و تأثیر روانشناختی بر اعضای جامعه به ویژه زنان و کودکان نیز منشأ تأثیرات مثبت و قابل ملاحظه‌ای خواهد بود.

مشاغل خانگی، طیف وسیعی از مشاغل سنتی تا نوظهور را در بر می‌گیرد و راه‌اندازی یک کسب و کار خانگی علاوه بر مهارت خاص هر شغل، نیازمند برخورداری از مجموعه‌ای از مهارت‌های اساسی و پایه‌ای همچون مدیریت

منابع، مدیریت زمان، سازماندهی، مدیریت فردی و مهمتر از همه مهارت‌های بازاریابی می‌باشد و فراهم آوردن پیش شرط‌های اطلاعاتی، مهارتی و تجربه عملی، منجر به حصول بهره‌وری بیشتر و توسعه سرمایه‌های انسانی و اجتماعی خواهد بود. لذا توسعه فرصت‌های شغلی در این زمینه مستلزم همکاری بخش‌های مختلف می‌باشد.

در این راستا، مؤسسه کار و تأمین اجتماعی با همکاری صمیمانه سازمان همیاری اشتغال دانش‌آموختگان جهاد دانشگاهی اقدام به تهیه، تدوین و معرفی ۱۵۰ شغل خانگی نموده است.

هدف از این مهم، شناسایی و معرفی مشاغل خانگی به علاقمندان می‌باشد به گونه‌ای که مخاطبان با فرایند ارائه خدمات، نیروی انسانی، وضعیت بازار، مشاغل مرتبط و منابع آموزشی مورد نیاز بیش از پیش آشنا شوند.

امید است تلاش‌های صورت گرفته، گامی مؤثر در جهت تشکیل بانک اطلاعاتی مشاغل خانگی محسوب شده و با الگوسازی مناسب، زمینه اشتغال جوانان میهن اسلامی را فراهم نماید.

دکتر محمدرضا سپهری

رئیس مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

مقدمه

به طور کلی نمی‌توان یک تعریف مشخص از پرندگان زینتی ارائه نمود. پرندگانی که از دانه، شهد، میوه، گوشت و سبزیجات برای تغذیه استفاده می‌کنند. این پرندگان در طبیعت در جنگل، کوه، دشت، بیابان، غار و... زندگی می‌کنند. به طور کلی پرندگان کوچک و دست‌آموزی (برخی) هستند که به راحتی می‌توانند در محیط‌های زیست انسانی و در کنار انسان‌ها زندگی و تولید مثل نمایند. به دلیل ویژگی‌های خاص آنها مانند صدای خوش، رنگ زیبا، رفتار هوشمندانه و... مورد توجه انسان می‌باشند. پرندگان زینتی از جمله حیوانات دست‌آموزی هستند که بشر در طول هزاران سال زندگی بر روی کره خاکی همواره آنها را در کنار خویش داشته است. به جرات می‌توان گفت پرندگان زینتی از اولین حیواناتی بودند که بشر به عنوان حیوانات خانگی استفاده نموده است.

انواع پرندگان

پرندگان زینتی انواع گوناگونی دارند: انواع کبوترها، قناری، مرغ عشق، طوطی، بلدرچین، مرغ و خروس، کبک و بسیاری از پرندگان دیگر در زمره پرندگان زینتی قرار می‌گیرند. به طور کلی پرندگان در دو دسته گوشت خوار و گیاه خوار تقسیم می‌شوند. پرندگان گوشت خوار پرندگانی هستند که تغذیه غالب آنها از گوشت سایر حیوانات می‌باشد و بسیاری از آنها شکارچی هستند مانند عقاب‌ها. این پرندگان زیبا در طبیعت بسیار کمیاب می‌باشند و شاید علت کمیابی و انقراض نسل بسیاری از آنها علاقه بسیار زیاد انسان‌ها به شکار آنها و دست‌آموز نمودن آنها بوده است؛ شاهین و عقاب دو گونه از پرندگان زینتی هستند که به عنوان پرندگان شکارچی همواره مورد توجه بشر بوده‌اند. نوع دیگر پرندگان پرندگانی هستند که غیر گوشت خوار می‌باشند غذای آنها رده متفاوتی از گیاهان را در بر می‌گیرد. بعضی از آنها مانند طوطی دانه خوار هستند و بعضی دیگر مانند مرغ مگس خوار تنها از شهد گیاهان می‌توانند استفاده کنند. به طور کلی همانگونه که پرندگان در طبیعت گوناگونی بسیار زیادی دارند نحوه غذا خوردن آنها نیز متفاوت است بنابراین لازم است که به آن توجه لازم مبذول شود.

از جمله پرندگان زینتی قناری‌ها می‌باشند. شاید در دنیا هیچ پرنده زینتی به اندازه قناری مورد توجه انسان نبوده و نباشد. این پرنده هم به دلیل صدای

خوشی که دارد و هم به دلیل زیبایی ظاهری که دارد مورد توجه می‌باشد. قناری‌ها می‌توانند ظاهر صاف کشیده و یا غوز کرده (طبیعی) داشته باشند. می‌توانند پرهای صاف یا فرفری داشته باشند و البته در رنگ هم هیچ محدودیتی ندارد از سفید تا سیاه، ساده یا ابلق و طرح‌دار.

نگهداری پرندگان زینتی

پرندگان نه به عنوان یک شی در کنار انسان بلکه به عنوان یک موجود زنده همواره مورد توجه انسان بوده است. بنابراین لازم است که به نحوه نگهداری آنها توجه لازم مبذول شود. بسیاری از پرندگان می‌توانند آزادانه در کنار انسان زندگی کنند مانند مرغ و خروس، این پرندگان خانگی توانایی زیست در شرایط بسیار سخت آب و هوایی را دارند برای مثال می‌توانند در زمستان و تابستان در شرایط و اقلیم مختلف زندگی کنند اما بسیاری از پرندگان مانند قناری و طوطی نیازمند شرایط خواص دمایی، آب و هوایی و تغذیه‌ای می‌باشند؛ بنابراین لازم است حداقل امکان شرایط زیست آنها فراهم شود.

علت علاقه و دل بستگی

انسان به دلایل متعدد به پرندگان وابسته شده است بعضی از پرندگان به دلیل توانایی شکار کردن آنها مورد توجه بشر بوده‌اند مانند عقاب، این

پرندگان توانایی شکار در محیط‌های گوناگون را دارند و این توانایی باعث دل‌بستگی بشر به آنها شده است. بعضی از پرندگان به علت صوت و زیبایی خواص خود مورد توجه بشر می‌باشند مانند قناری؛ انواع قناری‌ها هم به دلیل زیبایی ظاهریشان و هم به دلیل زیبایی صدایشان مورد توجه بشر بوده‌اند. بعضی از گونه‌ها به دلیل زیبایی مورد توجه بشر بوده‌اند مانند انواع طاووس‌ها که تنها به علت زیباییشان مورد توجه بشر می‌باشند، بنابراین می‌بایست در تولید پرندگان زینتی علت محبوبیت آنها نیز مورد توجه قرار گیرد و شرایط به گونه‌ای فراهم شود که این محبوبیت حتی‌الامکان بیشتر مورد توجه قرار گیرد برای مثال مرغ مینا پرندهای است که می‌تواند به آسانی صدای انسان را تقلید کرده و باعث سرگرمی او شود اما اگر بتوان این پرند را در شرایطی آزادانه و در کنار انسان قرار داد به دلیل کنجکاوی و هوش سرشاری که دارد می‌تواند باعث سرگرمی بیشتر انسان شود.

فرآیند تولید و ارائه خدمات

برای فعالیت در رشته پرورش پرندگان زینتی لازم است ابتدا بتوانیم گونه‌های مختلف پرندگان را مورد شناسایی قرار دهیم انواع پرندگان زینتی شامل: مرغ عشق، فیچ، مرغ شاخدار، انواع طوطی و کاسکو، مینا، انواع کبوتر و انواع مرغ و خروس از جمله آنها می‌باشند. مساله‌ای که در ابتدای صنعت

پرورش پرندگان باید مدنظر قرار گیرد میزان علاقه افراد در مورد این گونه خاص از پرندگان است. اگر فردی علاقه، امکانات، و همچنین شناخت در این زمینه را نداشته باشد یقیناً با صرف هزینه‌های مادی فراوان از ادامه مسیر دلسرد شده و نمی‌تواند راه خود را ادامه دهد.

قبل از راه‌اندازی کسب و کار - کسب اطلاعات اولیه راجع به پرندگان زینتی: قبل از راه‌اندازی کسب و کار، لازم است انواع پرندگان زینتی (پرندگان شکاری، پرندگان زیبا و پرندگان آوازه خوان) به‌طور کلی شناسایی و تجزیه و تحلیل شوند و نحوه زیست و تولید مثل آنها کاملاً مورد بررسی قرار گیرد.

پرندگان شکاری

در هزاران سال پیش بشر به اهمیت پرندگان شکاری پی برد و از آن به عنوان وسیله برای شکار و غذا استفاده می‌کرد و نگهداری از این حیوانات صرفاً به منظور تهیه غذا برای بشر بود اما با گذشت زمان و افزایش ابزارهای گوناگون شکار، پرورش این گونه از پرندگان برای شکار و تفریح کاربرد تازه‌ای پیدا کرد. در ایران سلاطین صفویه بیش از سایرین به این حرفه علاقه نشان می‌دادند، به گونه‌ای که بیش از ۸۰۰ پرنده شکاری به وسیله آنها نگهداری می‌شد و هر یک خدمه و مسئول جداگانه‌ای داشتند. با روی کار آمدن سلسله قاجری کم‌کم این رشته به فراموشی سپرده شد اما بسیاری از

کشورها علاقه‌مندی خاص خود را در این رشته دارند که می‌توان با تولید پرندگان مناسب، به این بازار هدف نیز توجه ویژه‌ای داشت.

• قوش بازی

قوش بازی در حقیقت هنر پرورش و نگهداری پرندگان شکاری است به گونه‌ایی که به واسطه دست‌آموز کردن این پرندگان می‌توان از آنها به عنوان ابزار شکار پستاندار یا سایر پرندگان استفاده کرد. قوش بازی کلمه‌ای است که قدمت چندانی ندارد. در فارسی کلمات مناسبتری مانند بازداری یا شاهین داری می‌تواند جایگزین این کلمه شود.

- شرایط کلی پرورش

انتخاب پرنده شکاری مناسب و داشتن تطبیق کافی با شرایط محیطی مورد نظر جز مهمترین قدم‌های برداشته شده در این حرفه است، حتماً پرنده انتخاب شده را باید چندین بار مورد آزمایش قرار داد و از سلامتی آن اطلاع کافی پیدا کرد.

- شرایط کلی

نحوه نشستن، رنگ قرنیه چشم، شادابی و بشاش بودن از مهمترین عوامل مطرح در این رشته است. صرفنظر از این علایم کنترل وضعیت بال‌ها نیز بسیار مهم و حائز اهمیت است به گونه‌ای پرنده را مجبور به پریدن از یک نشیمن به یک نشیمن دیگری کرده و یا یک تکه گوشت را به هوا پرتاب کرده و او را وادار به گرفتن آن می‌کند در این وضعیت می‌توان چرخش بال‌ها را چک کرد. یکی از مهمترین تفاوتها میان پرندگان شکاری و سایر پرندگان مساله برگرداندن غذا و یا همان استفراغ است. در تمام گونه‌های پرندگان تنها موادی استفاده می‌شود که دستگاه گوارش حیوانات قادر به هضم کردن آن بوده و یا به هضم غذا کمک نماید.

• محل پرورش

مکانی که برای پرورش قوش‌ها و حیوانات نظیر آن در نظر گرفته می‌شود حتماً باید دارای ساختمان هواگیر و روشن باشد به نحوی که امکان ضد عفونی و شستشوی آن مهیا بوده و پرنده احساس آرامش کامل بنماید، استفاده از خاک اره یا علوفه خیلی خرد شده برای بستر مناسب نیست چرا که در اثر افزایش تراکم، گرما و غبار ناشی از تحرک پرنده و نیز فقدان سیستم رطوبت مناسب ممکن است دچار عارضه‌هایی مانند: برنشیت و یا امراض قارچی مشاهده گردد. اگر کف سالن نگهداری، از سیمان یا پوششی مانند آن است توصیه می‌گردد حداقل هفته‌ای ۲ بار شستشو شود تا محیط پرورش از لحاظ پاکیزگی در شرایط مناسبی قرار گیرد. پرندگان شکاری نیاز مبرم به هوای آزاد دارند بنابراین می‌بایست این پرندگان را در مجاورت حیواناتی مانند سگ و گربه قرار نداد چرا که خصوصیت جنگجویانه این حیوانات ممکن است باعث بروز درگیری و لطماتی بین آنها گردد. در ایران و بسیاری از کشورهای دیگر می‌بایست شرایط اقلیمی و محیطی و فرهنگی نیز در نظر گرفته شود. کنجکاوی کودکان می‌تواند برای آنها بسیار خطرناک باشد، حس کنجکاوی کودکان نسبت به پرندگان باعث تحریک آنها گشته و ممکن است باعث حمله آنها به کودکان گردد و صدمات و لطمات جبران‌ناپذیری را به آنها وارد نماید.

• اهمیت توجه به پرریزی

تمام پرندگان حداقل یک بار در طول سال دچار پرریزی می‌شوند. پرندگان شکاری نیز از این قاعده مستثنا نیستند زمانی که پرندگان دچار پرریزی می‌شوند با مشارکت و مشورت دامپزشک لازم است تغذیه مناسب به آنها خورنده شود تا آنها دچار کمبود ویتامین و مواد معدنی نشوند چون کاهش مواد معدنی و ویتامین‌ها در زمان پرریزی باعث می‌شود که پره‌های مناسبی رشد نکند و کیفیت پرندگان کاهش یابد. بنابراین تغذیه پرندگان بخصوص در زمان پرریزی بسیار حائز اهمیت است.

وسایل مورد نیاز جهت تربیت پرندگان شکاری

۱- نشیمن: نشیمن جایی است که پرنده بر روی آن می‌نشیند. این وسیله به پرنده دست‌آموز شکاری کمک می‌کند تا در مدت استراحت یا زمانی که نیاز به پرواز احساس نمی‌شود با نشستن بر روی آن نیروی خود را بازیابی کرده تا از استرس‌های بی‌مورد در امان باشد. معمولاً دو نوع نشیمن بیشترین کاربرد را دارند ۱- نشیمن صاف و ۲- نشیمن کمانی

نشیمن‌های صاف بیشتر برای پرندگان صحرازی که به دنبال مکان‌های صاف هستند استفاده می‌شود و نشیمن‌های کمانی بیشتر برای پرندگان کوتاه

بال که برحسب عادت تمایل دارند شاخه‌نشین باشند و دور شاخه را بگیرند مناسب است.

۲- پاچه‌بند: پاچه‌بند نوار چرمی است که به پای پرنده وصل می‌شود تا موقعی که بر روی نشیمن مستقر شد به صورت بسته باشد.

۳- دستکش: این وسیله مانند پوشش آستین از جنس چرمی بوده و دستان قوش باز را در برابر چنگال‌های قدرتمند و تیز پرندگان شکاری حفظ می‌کند این دستکش باید به گونه‌ای باشد که علاوه بر مقاوم بودن امکان تحرک دستان قوش باز نیز در آن مهیا باشد.

۴- نخ گیرنده قوش: پرنده‌ای که در حال تعلیم است ممکن است به یک بار فرار کرده و تمام زحمات پرورش دهنده را به هدر دهد. به همین دلیل به پاچه بند نخ بلندی وصل کرده و انتهای آن را به جایی متصل می‌کنیم مانند یک بادکنک که پرنده کنترل شود به این نخ، نخ گیرنده قوش می‌گویند؛ طول این نخ مابین ۲۰ تا ۵۰ متر متغییر است و باعث می‌شود در صورتی که پرنده قصد فرار کرد دارد آن را دوباره به محل باز گردانیم.

۵- سوتک: این وسیله کمک می‌کند تا افرادی که نمی‌توانند سوت بزنند با پرنده خود ارتباط برقرار کنند.

۶- پلاک شناسایی: وسیله‌ای است که برای شناسایی پرنده به کار می‌رود و وجود آن بسیار ضروری است و مشخص می‌کند این پرنده یک پرنده آزاد است یا یک پرنده شکاری.

۷- کلاه یا چشم‌بند: بسیاری از هیجانانگام ممکن است باعث آسیب به پرنده شود برای جلوگیری از هیجانانگام ناخواسته به پرنده از کلاه یا چشم‌بند استفاده می‌کنیم. در مورد چشم‌بندها باید این نکته مهم را در نظر گرفت که حتماً اندازه سر پرنده، هم اندازه نوع چشم بند باشد زیرا اگر از اندازه مناسبی برخوردار نباشد پرنده بسیار آسیب می‌بیند و عصبانی می‌گردد.

تکثیر پرندگان شکاری

با همه زیبایی و جذابیتی که پرندگان شکاری دارند باید این نکته را در نظر گرفت که این پرندگان در چرخه طبیعت نقش و جایگاه بسیار مهمی دارند و در بالای هرم غذایی قرار دارند. بسیاری از این پرندگان شکاری نقش بسیار کنترل‌کننده و مهمی را در طبیعت و در کنترل آفات و جوندگان دارند بنابراین باید این نکته را در نظر گرفت که این پرندگان از طبیعت شکار نشوند. بسیاری از این پرندگان شکاری را می‌توان در محیط‌های مصنوعی تکثیر نمود این تکثیر در محیط‌های مصنوعی دارای دو خصوصیت مثبت می‌باشد:

۱- افزایش گونه‌های نادر و مورد انقراض

۲- بازاریابی مناسب: بسیاری از پرندگان نادر و کمیاب شکاری دارای بازار اقتصادی بسیار مناسبی می‌باشد و شاید همین خواست بازار باعث شکار بی رویه و انقراض نسل آنها گردد. بنابراین می‌توان آنها را در محیط‌های مصنوعی تکثیر نمود تا اولاً به نیاز بازار پاسخ مناسبی داد و دوم آنکه مانع از انقراض نسل آنها گردید. بسیاری از پرندگان شکاری ایران در کشورها و بازارهای گوناگون جهانی دارای خریداران بسیار مناسبی هستند. شرایط و اقلیم آب و هوایی ایران زمینه مناسبی را می‌تواند برای تکثیر این گونه از پرندگان فراهم آورد. برای مثال می‌توان انواع عقاب‌ها و شاهین‌ها را به روش‌های آزمایشگاهی تکثیر نمود شاید این تکثیر در نگاه اول هزینه بر باشد اما با نگاهی به بازار می‌توان دریافت که با فروش اینگونه از پرندگان تکثیر شده نه تنها جبران هزینه‌های انجام شده می‌گردد بلکه سودآوری مناسبی نیز خواهد داشت.

پرندگان زیبا

برخی از پرندگان تنها به دلیل زیبایی آنها مورد توجه هستند. این زیبایی منحصر به فرد این پرندگان باعث شده است که از دیر باز پرورش این پرندگان مورد توجه قرار بگیرد.

• طاووس

هر که طاووس خواهد، جور هندوستان کشد. شاید در گذشته این جمله مناسب بود اما امروزه می‌توان طاووس را به روش‌های مصنوعی و در محیط غیرطبیعی آن تکثیر نمود. طاووس پرنده بسیار زیبایی است که همواره در طول تاریخ مورد توجه بشر بوده است. برای مثال: شهر جینگهونگ استان یومن در چین، بزرگترین مرکز تکثیر طاووس قاره آسیاست. به طوری که سالانه ۵۰۰۰ طاووس در این مرکز تولید و به کشورهای گوناگون انتقال داده می‌شود. شهر جینگهونگ مرکز ناحیه خود مختار ملیت دای استان یومن است. این شهر نه تنها نواحی گرمسیری است بلکه زادگاه فیل آسیایی و طاووس سبز از جانواران تحت محافظت چین محسوب می‌شوند. برای افزایش گونه‌های این جانور این پارک در سال ۱۹۹۳ کار تکثیر مصنوعی را آغاز کرد و پس از تلاش پژوهشگران فنون تکثیر طاووس سبز روز به روز پیشرفت کرد و دامنه پرورش آن نیز به طور مستمر گسترش افزایش یافته است. در سالهای گذشته کشورهای مختلف از جمله: لائوس، برمه، تایلند و... برای پرورش طاووس اقداماتی را انجام داده‌اند بنابراین می‌توان گفت که تولید و پرورش طاووس می‌تواند یک رشته تخصصی بسیار مناسبی در زمینه تولید و پرورش پرندگان زینتی باشد. به طور کلی پرورش و نگهداری طاووس‌ها بسیار مشکل نیست. این پرندگان بسیار شبیه پرندگان خانگی مانند مرغ،

خروس، بوقلمون بوده و می‌توان آنها را هم در ابعاد وسیع و هم در محل‌های کوچک مانند منزل نگه‌داری و تکثیر نمود. جنس نر طاووس دارای پرهایی بسیار زیبایی به ویژه در ناحیه دم آن است. به طور کلی دو گونه مهم از طاووس وجود دارد:

۱- طاووس هندی

۲- طاووس سبز

الف) طاووس هندی بومی هند، پاکستان و سریلانکاست و پرنده ملی هند به شمار می‌رود و طاووس سبز که پرنده‌ای در حال انقراض است بومی شرق میانمار تا جاوه است. طول قد آن به ۲ متر و ۳۰ می‌رسد و معمولاً پرهایش را به طرز زیبایی می‌گستراند تا در مقابل ماده خود که فاقد اینگونه پرهاست خودنمایی کند. این پرنده صدایی بلند دارد و از پرندگان دانه میوه خوار می‌باشد.

ب) طاووس سبز یا پرنده اژدهمایی: این طاووس در مقابل طاووس هندی کمتر مشهور است. برخی زیست‌شناسان معتقدند که حداقل ۵ گونه منقرض شده یا در آستانه انقراض از طاووس سبز وجود دارد در حالی که دیگران آن را شامل یک گونه منفرد و شامل ۳ گونه زیر می‌دانند:

۱- طاووس سبز جاوه ۲- طاووس منقرض شده مالی ۳- پرنده اژده‌هایی یونان که ساکن یونان شمالی در چین است. امکان تلاقی طاووس سبز با نوع هندی آن وجود دارد.

ج) طاووس آفریقایی: مشخصه اصلی این پرنده داشتن چتری زیبا در جنس نر آن است که از پرهای دم که بسیار رشد کرده‌اند به وجود می‌آیند. انواع طاووس‌ها در جنوب شرقی و جنوب آسیا به سر می‌برند و به رنگ‌های آبی، سفید، سیاه و... دیده می‌شوند.

طاووس آبی از نظر نقش و نگار و چتر آن بسیار مورد توجه انسان می‌باشند. محل زیست طاووس آبی سربلانکا و قسمت‌هایی از هندوستان تا قسمت‌های هیمالیاست و در مناطق گرمسیری و بلندی‌های کم ارتفاع که اطراف آن را جنگل پوشانیده زندگی می‌کنند. این پرنده همه چیز خوار است صبح‌ها و نزدیک غروب به صورت خانوادگی به جستجوی غذا می‌پردازد و گاهی هجوم تعدادی از خاندان آنها به مزارع خسارات زیادی به کشاورزان وارد می‌کنند. طاووس‌ها در غیر از زمان جفت‌گیری به صورت گله‌هایی مرتب از چندین خانواده با هم و در آرامش به سر می‌برند هر حیوان نر با چهار یا پنج ماده زندگی می‌کند. زمان اصلی تخم‌گذاری اواسط تیر ماه تا اواخر مرداد است و هر پرنده ۳-۵ تخم به رنگ روشن می‌گذارد که پس از ۲۸ روز تبدیل به جوجه می‌شود. این پرنده در زمان احساس خطر از بال‌های خود برای پرواز

کمتر استفاده می‌کند و برای اینکه در امان باشد به محیط‌هایی انبوه جنگل پناه می‌برد. طاووس آبی برای پرواز نیازی به دویدن ندارد و این عمل را در یک لحظه و بدون مقدمه انجام می‌دهد. بال زدن طاووس آبی در آسمان بسیار آهسته و بسیار متفاوت با پرندگان دیگر است. طاووس آبی به لحاظ زیست محیطی بسیار مناسب برای پرورش در شرایط آب و هوایی ایران می‌باشند و می‌توان از آن به عنوان یک گونه مناسب برای جفت‌گیری و تولید مثل در ایران و بومی‌سازی آن استفاده نمود.

پرندگان آوازه خوان

بسیاری از پرندگان به دلیل صدای زیبایی که دارند مورد توجه بشر در طول تاریخ بوده‌اند از جمله آنها بلبل و قناری را می‌توان نام برد. بلبل از جمله پرندگان بومی ایران و بسیاری از نقاط دنیاست. این پرنده در نقاط مختلف ایران زندگی می‌کند اما به طور کلی در شرایط آب و هوایی سرد بسیار سازگار نخواهد بود. بنابراین در شرایط و اقلیم گرمسیری بیشتر می‌تواند دوام داشته باشد. غذای این پرنده حشرات و کرم‌ها می‌باشند. برای اهلی کردن این پرنده معمولاً پس از شکار آن را در قفس قرار می‌دهیم و روی قفس را با پارچه‌ای می‌پوشانیم و از زیر همان پرده غذای پرنده که گوشت چرخ کرده یا حشرات است در اختیار او قرار می‌دهیم. به طور کلی اهلی

کردن این پرنده به سختی صورت می‌گیرد و ممکن است که در هنگامی که قصد اهلی کردن این پرنده را داریم پرنده دچار تنش و عصبانیت شده و آنقدر خود را به دیوار قفس بزند تا بمیرد. برای همین نگه‌داری بلبل در شرایط اسارت بسیار سخت و دشوار است. تکثیر و تولید مثل بلبل در شرایط اسارت اگر غیر ممکن نباشد کاری بسیار سخت است اما در طبیعت و به آسانی می‌توانیم گونه‌های مختلفی از بلبل مشاهده نماییم. صدای بلبل بسیار شبیه به صدای قناری می‌باشد و می‌تواند انواع مختلفی از آوازها را تقلید نماید. این پرنده حافظه بسیار قوی دارد و می‌تواند چند آواز را از حفظ بخواند. صدای این پرنده از صدای قناری بسیار رساتر و دلنشین‌تر است اما اهلی کردن آن مانند قناری امکان‌پذیر نمی‌باشد. بسیاری از پرنندگان نه به دلیل زیباییشان بلکه تنها به دلیل آواز زیبایشان مورد توجه بشر بوده‌اند از جمله آنها می‌توان به سهره اشاره نمود. سهره از جمله پرنندگان بومی ایراناست. زیستگاه این پرنده تنوع بسیار زیادی دارد و تقریباً در تمام نقاط ایران پراکنده است. گونه‌های گوناگون این پرنده در طبیعت یافت می‌شود. از لحاظ ژنتیکی و ظاهری بسیار شبیه قناری است. این پرنده مانند قناری دارای صوت بسیار زیبایی است به طوری که حتی می‌توان این پرنده را با قناری جفت نمود و از آن گونه جدیدی تولید نمود. بعضی از این گونه‌های به وجود آمده عاقیم می‌باشند و برخی دیگر عقیم نبوده و تولید مثل می‌نمایند. تشابه سهره و

قناری مانند تشابه حیواناتی مانند گرگ و سگ است که برخی از گونه‌های آنها بسیار شبیه یکدیگرند به طوری که از لحاظ ژنتیکی بسیار مشابه یکدیگر می‌باشند و در صورت جفت‌گیری بین آنها گونه‌هایی که به وجود می‌آیند از لحاظ ژنتیکی عقیم نمی‌باشد. این گونه‌های به وجود آمده بسیاری از خصوصیات والدین خود را به ارث خواهند برد از جمله آنها می‌توان به تطابق در شرایط آب و هوایی ایران اشاره نمود. برای مثال سهره در شرایط آب و هوایی ایران بسیار تطابق‌پذیر است و می‌تواند به صورت وحشی در ایران زندگی کند اما قناری اینگونه نیست بنابراین با ترکیب این گونه‌ها می‌توان گونه‌های جدیدی که قابلیت تطابق در محیط آب و هوایی ایران را داشته باشند به وجود آورد. گونه‌های متفاوتی از سهره وجود دارد مانند سهره‌های سبز، سهره زرد، سهره سر سیاه، سهره سینه سرخ، سهره سرخ، سهره جنگلی و سهره نوک قیچی، سهره پیشانی سرخ، سهره خاکی، سهره جنگاه زرد، سهره مغولی، سهره صورتی، سهره نوک بزرگ، سهره کوهی و... اشاره نمود که همه اینها بومی ایران می‌باشند. طول این پرندگان بین ۱۰ تا ۱۸ سانتیمتر و دارای منقاری مخروطی با پاهایی تیره رنگ از خصوصیات عمومی این پرندگان است. بسیار شبیه به قناری‌ها هستند و در تنوع رنگ‌های متفاوت می‌توان آنها را یافت. قناری‌ها متعلق به خانواده سهره‌ها بوده و از جنس سیلیبوس می‌باشد. در ایران از جنس سیلیبوس تنها یک گونه با نام

گل به سر، زندگی و تولید مثل می‌کند به طوری که بسیار شبیه به قناری وحشی می‌باشد و در فصول پاییز و زمستان نیز در ایران دیده شده‌اند به طوری که می‌توان این پرنده را با قناری جفت نمود و فرزندان حاصل از آنها نیز از لحاظ ژنتیکی عقیم نباشد. سهره گل به سر بومی ایران نیست و در کشورهای همچون ترکیه، قزاقستان و افغانستان به صورت بومی یافت می‌شوند اما در ایران نیز این پرنده دیده می‌شود. گرچه بومی ایران نیست. از گونه‌های دیگر سهره می‌توان سهره راه راه و سهره بنگالی را نام برد. این سهره در ایران به وفور یافت می‌شود و می‌تواند به آسانی و در شرایط مصنوعی تکثیر شود. گرچه گونه‌های دیگر سهره نیز قابلیت تکثیر دارند. شرایط نگهداری سهره در اسارت بسیار شبیه به شرایط نگهداری قناری می‌باشد. بنابراین می‌توان آن را مانند قناری نگهداری و تکثیر نمود.

قناری (و پرندگان زینتی مانند آن)

حدود ۵۰۰ سال است که از همنشینی انسان و این پرنده خوش آواز می‌گذرد و روزبه روز به جمع علاقه‌منداناش افزوده می‌شود و ما تنها در یک پنجم این سالها سهمیم. آری حدود یکصد سال است که این پرنده زیبا پای به سرزمین ما نهاده و دوستداران بسیاری را به دور خود گرد آورده است و هرچه برای دوستی افزوده شد شناخت بیشتری نیز نسبت به قناری پیدا شده است. در آن سالها پرورش دهندگان تنها بخاطر آواز خوش و صدای

دلنشین قناری با این پرنده انس و الفت پیدا کرده بودند. آرام آرام و با گذشت زمان یعنی حدود نیم قرن پیش و با ورود نژادهای مختلف به ایران، پرورش قناری از یکنواختی که تنها به آوازخوانی محدود شده بود خارج شد و شکل جدیدتری بخود گرفت. در ابتدای ورود نژادهای جدید، سعی شد که با آمیختن این پرنده‌ها با یکدیگر قناری‌های آوازخوان و با صدای رساتری را بوجود بیاورند اما رفته رفته پرورش دهنده‌ها به دو گروه تقسیم شدند. گروهی که تنها به فکر آواز قناری بودند و گروه دیگری که علاقمند به بوجود آوردن گونه‌ای جدید از قناری که هم آوازی دلنشین داشته باشد و هم خصوصیات ظاهری پرنده با فرهنگ و هنر ایرانی تطبیق داشته باشد. محدودیت در تولید مثل و کمبود نژادهای مختلف قناری در آن زمان باعث شد که هر منطقه نوعی پرنده را با خصوصیتی که در آن منطقه مورد نظر بود به نام همان محل نامگذاری کنند و اسامی جدیدی نظیر قناری تبریزی، قناری مسکویی، قناری مشهدی و قناری علیخانی برای آنها در نظر بگیرند. یکی از این اسامی که برای قناری‌ها در نظر گرفته شد قناری رسمی بوده است، بدرستی معلوم نیست که توسط چه فرد یا افرادی و در چه زمانی نام قناری رسمی رسمیت یافت اما موضوع اصلی این است که قناری رسمی معرفی شده در آن سالها به هیچوجه با هیچ یک از گونه‌های فعلی قناری رسمی قابل مقایسه نخواهد بود. با توجه به پیشرفت‌هایی که پیشکسوتان در آن سالها

داشتند بعید بنظر می‌رسد که اگر هم اکنون هم در قید حیات بودند به قناری رسمی آن دوران بسنده کنند و در فکر نوآوری و پیشرفت نبوده باشند. در هر صورت ایده قناری رسمی آن دوران هر چه بوده باید راهنمای راه پرورش دهنده‌های قناری رسمی در این سالها نیز باشد. نباید قناری‌های حاصل از آمیزش اول قناری‌های یورکشایر را رسمی نامید. نباید نقش فرهنگ و هنر ایرانی را نادیده گرفت و نباید به سادگی و اصرار هر قناری را رسمی نامید. البته دلیل نامیدن هر گونه‌ای از قناری به نام رسمی، مقداری مربوط به عدم شناخت افراد و قدری هم مربوط به کوتاهی پیشکسوتان در ارائه الگوی واقعی از قناری رسمی می‌باشد. خوشبختانه در حال حاضر با همه تنوع و اختلاف نظری که بین پیشکسوتان و متخصصین این امر وجود دارد قناری‌های رسمی مورد نظر پرورش دهنده‌ها را به راحتی می‌توان به چهار گروه طبقه‌بندی و تعریف کرد. ولی قبل از آن می‌بایست تعریفی درست از قناری رسمی داشته باشیم. قناری رسمی پرنده‌ای است با بدنی کاملاً صاف و بدون درهم ریختگی درپرها که به اطو کشیده معروف است. سر پرنده نسبتاً گرد و کوچک با پیشانی کوتاه و چشمانی درشت و درخشان، بدون ابرو و اخم که به فندق تشبیه می‌گردد. نسبت باریکی بدن پرنده به طول آن باید به اندازه‌ای باشد که هر بیننده‌ای را به خود جلب نماید. این پرنده می‌بایست دارای پای بلند باشد و محکم و استوار بایستد. زاویه بدن پرنده نسبت به

چوب زیر پا حدود ۴۵ درجه یا بیشتر باشد. بلندی پا و طول پرنده و طرز ایستادن پرنده باید مجموعه‌ای را بنام استیل پرنده تشکیل دهد. فاصله بین سر پرنده با تنه باید با گردنی نسبتاً بلند و خوب از یکدیگر جدا شده باشد. یکی از مهمترین قسمت‌های بدن پرنده دم پرنده است که می‌بایست متناسب با طول کلی بدن پرنده باشد و بلندتر از اندازه معمول در بین قناری‌ها به نظر برسد. لازم به ذکر است که وقتی از بلندی دم و یا طول کلی پرنده صحبت به میان می‌آید تنها می‌توان با کار کارشناسی و تخصص افراد مجرب مطالب ذکر شده را از یکدیگر تمیز داده و نظری مناسب برای زیبایی یک قناری رسمی ارائه نمود. برای مثال زمانیکه از بلندی دم صحبت می‌شود حساسیت کار به میلیمتر محدود است، در اینجا یک میلیمتر بلندی بسیار با اهمیت و یکی از معیارهای اساسی قضاوت در مورد پرنده است. نماد دیگر قناری رسمی نداشتن سینه برجسته است یعنی همانطور که باید پشت پرنده با دم و سر در یک راستا باشد، سینه پرنده نیز با زیر دم و چانه پرنده می‌بایست تقریباً در یک راستا قرار گیرد. بخاطر داشته باشید که در چند جمله تعریف و تمجید از قناری رسمی نمی‌توان این پرنده را شناخت و آن را ارزیابی نمود بلکه برای شناخت بیشتر به بررسی و تمرین و ممارست و کسب تجربه نیاز خواهید داشت.

حال به بررسی ۴ گروه قناری که در حال حاضر به قناری رسمی معروفند می‌پردازیم و به یاد داشته باشید که با مشخصاتی که ذکر شده تنها همین گروهها در رده رسمی جای می‌گیرند و قناری‌های خارج از این مشخصات به هیچیک از گروههای چهارگانه تعلق ندارند و با نام نژاد اصلی خود و یا یکی از زیر مجموعه‌های نژاد اصلی نامیده می‌شوند. درست است که یک نژاد خالص نبایست دارای زیرمجموعه‌های متعددی باشد اما دلیل این مساله نیز این است که در ایران به نژادهای اصلی اهمیت چندانی داده نمی‌شود و آمیختن نژادهای مختلف با یکدیگر امری طبیعی محسوب می‌گردد و نسل بوجود آمده از این گونه تولید مثل همگی دورگه یا هیبرید نامیده می‌شوند و هیچیک ارزش تولید مثل و ارزش اقتصادی نخواهند داشت.

از چهار گروه قناری که در ایران رسمی نامیده می‌شود یک گروه قناری‌هایی هستند که حاصل لقاح یورکشایر و رسمی می‌باشند، زیبایی این پرنده‌ها منحصر بفرد است و با توجه به اینکه از نظر ظاهر کمی به رسمی نزدیک شده‌اند به کشیده بلند معروف هستند و خصوصیات قناری‌های یورکشایر نظیر گردی تنه، سر نسبتاً درشت و گرد و گردن نسبتاً کوتاه را دارا می‌باشند. این نوع قناری‌ها علاقمندان خاص خود را دارد. در این گونه قناری‌ها بلندی تنه و دم پرنده (طول) به باریکی پرنده ارجحیت دارد، پس فراموش نکنیم که نام اصلی قناری‌های این گروه کشیده بلند است و نام

دیگری ندارند. سه گروه باقیمانده به سه کلاس A، B، C و هر گروه به دودسته L، H تقسیم می‌گردد. حرف L نشانه کم پشتی پرهای پرنده است و حرف H نشانه پرپشتی پر در پرنده می‌باشد و هر چه پرهای پرنده پر پشت‌تر و فشرده‌تر باشد بر زیبایی پرنده افزوده می‌شود.

قناری رسمی کلاس A: مرغوبترین نوع قناری رسمی قناری‌های این کلاس می‌باشد. طول کلی این پرنده‌ها بین ۱۸ تا ۱۹ سانتیمتر است.

قناری رسمی کلاس B: طول کلی این پرنده‌ها بین ۱۷ تا ۱۸ سانتیمتر می‌باشد.

قناری رسمی کلاس C: طول کلی این پرنده‌ها بین ۱۶ تا ۱۷ سانتیمتر می‌باشد.

قناری آواز خوان (موقوم)

آواز خواندن قناری نر امری طبیعی است که بوسیله آن با افراد اجتماع خود ارتباط برقرار می‌کند و این شایعه که آواز خواندن قناری در هنگام ناراحتی و افسردگی پرنده با آواز خواندن در زمان‌های دیگر متفاوت است نادرست می‌باشد زیرا پرنده افسرده آواز نمی‌خواند و هیچگاه آواز غمگین و حزن‌آلود سر نمی‌دهد ولی نوع آواز خواندن پرنده تحت تاثیر صدای محیط اطراف و همچنین آموزش می‌تواند تغییر یابد، یعنی صداهای مختلف محیط در فراگیری و تندخوانی و کندخوانی و یا زیر خواندن و یا بم خواندن و حتی

کشش صداها موثر است حتی می‌تواند لحن خواندن (طنین یا آکوستیک) را تغییر دهد. بیشتر این تغییرات اکتسابی هستند. یکی از معروفترین نژادهایی که جهت خواندن نگهداری و تربیت می‌شوند، نژاد رولر آلمان است که تنها آواز خاصی را آموزش می‌بیند. نژادهای دیگری نیز وجود دارند که برای این کار آموزش می‌بینند و هر یک علاقمندان خاص خود را دارند ولی در ایران هیچ یک از این نژادها مورد پسند قرار نگرفته است. اساتید محترم به آواز خوانی گله‌ای و معمولی و بدون اصول (دهن رسمی) می‌گویند. این اساتید به پرورش و آموزش نوعی آواز بنام موقوم مشغولند و زحمت بسیاری را برای تربیت یک قناری در طول یک سال متحمل می‌شوند ولی پرنده‌هایی را که جهت آموزش انتخاب می‌کنند دارای نژاد خاصی نیستند اما ترجیح می‌دهند قناری انتخاب شده دارای خصوصیات زیر باشد.

۱- جثه قناری میانه باشد نه خیلی درشت و نه خیلی ریز.

۲- داشتن مقداری فر(رگ) در تنه پرنده بسیار خوب است.

۳- سری گرد و بزرگ و چشمانی درشت داشته باشد.

۴- بسیار بهتر خواهد بود که سابقه و استعداد یادگیری در نسل‌های گذشته را داشته باشد.

۵- رنگ پرنده تا حد امکان روشن باشد. نظیر سفید، لیمویی، پرتقالی

کمرنگ، ماستی (تاکید بر روی رنگ‌های سفید و ماستی بیشتر است)

احتمالاً نام موقوم برگرفته شده از مقام یا مقام‌دار می‌باشد که به مرور زمان در زبان محاوره به موقوم تغییر پیدا کرده است. آواز خواندن در این سبک دارای ردیف مخصوص به خود می‌باشد. اگر قناری موقوم بخش‌های آواز را ردیف بخواند موقوم است و اگر ردیف نخواند باز هم موقوم می‌باشد اما از ردیف خارج خوانده است ولی اگر تکه‌ای از آواز قناری‌های رسمی را بجای یکی از بخش‌های ردیف اضافه کند دیگر موقوم نیست و به آن دهن‌دار می‌گویند. یک قناری موقوم ممکن است بخشی از آوازش را برحسب طنین و بمی و لطافت صدایش بسیار زیباتر از بخش‌های دیگر بخواند. یکی سر دهن را یکی وسط دهن را و دیگری پس دهن. اما بخش اصلی و اساسی در موقوم و رابط اتصال بخش‌های مختلف آواز در موقوم خوانی وجود قسمت زنگی آن است یعنی اگر در آواز قناری زنگی نباشد دیگر موقوم نیست بخش آواز زنگی به سه دسته تقسیم می‌شود (زنگی لوله‌ای - زنگی نعلبکی - زنگی گیلاسی) و اگر در هنگام خواندن - قناری موقوم دو زنگی مختلف را پشت سر هم بخواند به آن برگردان می‌گویند. بطور کلی ردیف آواز موقوم به چهار بخش تقسیم می‌شود. اسامی هر یک از این بخش‌ها برمبنای ظرافت و بمی صدا و کشش صدای پرنده تغییر می‌یابد ولی ردیف اصلی یکی می‌باشد در این ردیف زمانی که پرنده مشغول به خواندن بخش جام جام است این عمل ۵ بار یا ۵ واحد زمانی تکرار می‌گردد. پرنده‌هایی که جام جام را تندتر

می‌خوانند برای رعایت فاصله زمانی صدای زیری را به انتهای بخش اضافه می‌نمایند. بدین وسیله هم فاصله زمانی رعایت می‌شود و هم بخش جام جام به بخش لی لی لی لی بهتر و دلنشین‌تر اتصال می‌یابد. می‌توان گفت که هم شمارش می‌دانند و هم زمان را می‌شناسند. بخش لی لی لی نیز به ترتیب قبل اجرا می‌گردد و بعد از آن جام جام سنگین‌تر از نوبت اول تکرار شده و در انتها با صدای زیر به زنگی تبدیل می‌شود به این ترتیب یک زنگی اجرا شده است و اگر لی لی و جام جام و زنگی دوباره تکرار گردد دو زنگی بحساب می‌آید. اگر این ردیف را رعایت نکند اصطلاح از وسط دهان خوانده است را به کار می‌برند. اسامی هر چهار بخش آوازی با تغییر لهجه و طنین و کلفتی و نازکی صدا تغییر می‌یابد. سر دهن معمولاً به صورت لی لام هور و بعد از آن پیس قور و یا بدون لی لام هور و تنها با پیس قور و یا تنها با صدای بلبل آغاز می‌گردد. پرنده‌ای که سردهن را بهم می‌خواند اگر بلافاصله سردهن را تکرار کند به قسمت دوم آن زیر می‌گویند. ممکن است فناری سردهن را با زنگی آغاز کند که آوازش را برحسب نوع زنگ نامگذاری می‌کنند. جام جام را بر حسب کلفتی و نازکی صدا و محل خواندن آن در طول ردیف چاپ چاپ، چیا چیا نیز می‌گویند. لی لی لی نیز به همین گونه نام‌گذاری می‌شود و آن را لولولولو و یا لیولیو نیز می‌نامند. در موقوم بازی دو اصل اساسی: آواز شناسی و آموزش آواز وجود دارد که هر فرد با علاقه‌ای می‌بایست با آن آشنا

باشد. آوازشناسی تنها با تهیه پرنده آواز خوان و گوش دادن به صدای پرنده و یا با تهیه نوارهایی که مخصوص این کار وجود دارد امکانپذیر است و نمی‌توان در چند جمله و یا با چند توصیه کوتاه آن را آموخت، اما برای آموزش آواز موقوم به قناری می‌توان از جزوه‌ها و توصیه‌های اساتید اهل فن استفاده نمود و از آن سود جست. بخشی از نکات مورد توجه اساتید به شرح زیر می‌باشد. برای آغاز کار ابتدا باید یک تا دو جوجه که تازه شروع به خوردن تخم‌مرغ کرده‌اند تهیه نمود. سن جوجه‌ها در این زمان بین ۲۲ تا ۲۵ روز می‌باشد آنها را به محیطی کوچک و خلوت و بدون سروصدا که صدای هیچ پرنده دیگری شنیده نشود برده و توسط نوار کاست آموزش را آغاز کرده و یا اینکه آنها به یک قناری موقوم دیگر که به استاد معروف است سپرده شوند و سراسر سال را توسط استاد آموزش ببینند، اگر از نوار کاست استفاده می‌شود باید صدای پخش صوت بسیار کم باشد. معمولاً از پخش صوت‌های دولبه برای این کار استفاده می‌شود. روزانه بین ۲ الی ۳ ساعت آموزش کافی است اما قبلاً لازم است که دور موتور پخش صوت را کمی پایین آورده تا سرعت خواندن مقداری کندتر از حالت معمولی شده باشد. اگر قناری موقوم در اختیار ندراید و قصد استفاده از پخش صوت را دارید حداقل به دو عدد نوار کاست نیاز خواهید داشت که یکی به صورت ریزه خوانی و بزوار کپی شده باشد و نوار دیگر آواز اصلی پرنده را در خود جای داده باشد. جوجه‌ها را

می‌بایست حدوداً تا ۴ ماهگی با نوار ریزه خوانی و از ۴ ماهگی به بعد با نوار اصلی آموزش داد. اساتید فن در همان ۳ یا ۴ ماه اول از روی ریزه خوانی جوجه‌ها پی می‌برند که آنها آواز موقوم را فرا می‌گیرند و یا برای این کار مناسب نیستند. همین نکته تفاوت بین حرفه‌ای‌ها و افراد آماتور را مشخص می‌کند بنا براین سعی کنید با مراجعه به این اساتید و استفاده از تجربیات آنها نسبت به پرورش موقوم اقدام نمایید تا نتیجه کاری را که یکسال تمام وقت شما را خواهد گرفت به درستی ببینید. بخاطر داشته باشید که جوجه‌های شما ممکن است موقوم را بخوانند اما بدلیل زیر بودن صدایشان مورد پسند واقع نگردند پس سعی کنید جوجه‌های انتخاب شده با مشخصاتی که مورد نظر موقوم بازان است تطبیق داشته باشند، به این روش آموزش روش چسبنده می‌گویند. روش آموزش دیگری نیز وجود دارد که به روش چکیده معروف است. منظور از چکیده این است که جوجه‌ها متعلق به پدری باشند که موقوم می‌خواند و همان پرنده خود عهده‌دار بزرگ کردن جوجه‌ها شده باشد و هنگامی که جوجه‌ها تخم مرغ خور شدند با پرنده نر به مکانی دیگر منتقل شوند و یا ماده را از آن محل دور کرده باشند تا جوجه‌ها صدای جیک مادر را نشنوند. معمولاً برای این کار از ماده‌هایی استفاده می‌کنند که سر و صدای زیادی ندارند. اساتید اعتقاد دارند که در روش چسبنده جوجه‌ها قبل از تولد

یعنی حتی درون تخم هم نباید صدای قناری بیگانه‌ای را غیر از قناری موقوم بشنوند تا آواز دلنشین و مسحور کننده موقوم بوجود آید.
به طور کلی نگهداری از قناری را می‌توان به چهار بخش تقسیم کرد.

◀ تغذیه

◀ نور

◀ دما

◀ بهداشت

عوامل فوق بعلاوه مسائل مربوط به پرورش در مجموع مدیریت نگهداری و پرورش نامیده می‌شود و رعایت این نکات به همراه اعمال صحیح آنها موفقیت شما در نگهداری و پرورش قناری را رقم خواهد زد.

تغذیه

اصلی‌ترین دانه مصرفی که می‌بایست همیشه در اختیار قناری قرار گیرد تخم کتان است. تخم کتان دانه‌ای مقوی و پر انرژی است ولی این دانه به تنهایی نمی‌تواند تمامی نیازهای یک موجود زنده را برآورده سازد بنابراین برای برطرف شدن این نیازها می‌بایست دانه‌ها و سبزیجات و مکمل‌های ویتامینی و پروتئینی گوناگونی را تهیه و در اختیار پرنده قرار دهید. دانه‌هایی نظیر ارزن - شلغم - کلم - کاهو - ترب و شاهدانه. سبزیجات و میوه‌هایی

نظیر برگ کاهو- ترب - اسفناج - کرفس - گشنیز - کلم - کدو - سیب - هویج - هلو و لیمو شیرین از منابع مهم کربوهیدراتها، چربی‌ها، پروتئین‌ها و ویتامین‌ها به حساب می‌آیند. بخش دیگری از غذای قناری که بصورت دستی تهیه می‌شود مخلوطی است از تخم‌مرغ و آرد سوخاری بعلاوه شیر خشک، پودر جوانه گندم و سیوس گندم که دان نرم نامیده می‌شود. ممکن است ارزش غذایی دانه‌ها به مرور زمان و برحسب شرایط نگهداری تغییر کرده و کاهش یابد بنابراین چهارمین بخش مواد غذایی افزودنی‌هایی مانند مکمل‌های پروتئینی و ویتامین‌ها می‌باشند که برای جلوگیری از کمبود احتمالی آنها در خوراک پرنده مورد استفاده قرار می‌گیرند.

نور

نور مهمترین عامل برای به بلوغ رسیدن - رشد و تولید مثل و شروع و پایان پرریزی قناری‌ها می‌باشد. اگر ارزش نوردهی صحیح و مناسب بیش از یک تغذیه خوب نباشد کمتر هم نخواهد بود بنابراین چگونگی نور دادن در فصول مختلف سال یکی از عواملی است که در موفقیت شما نقش بسزایی دارد. همانطور که طول روز از ابتدای فصل تابستان تا انتهای فصل پاییز سیر نزولی در پیش می‌گیرد در فصل زمستان و بهار سیر صعودی خواهد داشت در نتیجه می‌توان اختلاف این کاهش و افزایش را محاسبه نمود. این اختلاف حدوداً زمانی معادل پنج ساعت است، با دانستن این که کوتاهترین روز سال

حدود ده ساعت و بلندترین روز سال تقریباً پانزده ساعت بطول می‌انجامد، نتیجه می‌گیریم که برای جلوگیری از خستگی مفرط در طول دوران تولید مثل نباید پرنده‌ها روزانه بیش از پانزده ساعت بیداری داشته باشند و به آرامش و استراحت نیز نیاز دارند. نکته مهم دیگری که باید مدنظر داشته باشید چگونگی نور دادن یا کاهش و افزایش زمان نوردهی است. همانطور که با تغییر فصل از تابستان تا اواخر پاییز بتدریج زمان نوردهی کاهش می‌یابد برای افزایش آن و به بلوغ رسیدن پرنده‌ها باید پنجاه روز قبل از جفت‌اندازی به این کار اقدام نمایید. روش کار به اینگونه است که هفته اول یک ربع و هفته دوم نیم ساعت و هفته‌های سوم و چهارم و پنجم یک ساعت برای هر هفته و در دوهفته پایانی به ترتیب نیم ساعت و یک ربع به زمان نوردهی افزوده می‌شود و در صورتی که بخش‌های دیگر را به خوبی مدیریت کرده باشید از چهل و پنجمین روز بعد از شروع نوردهی پرنده‌های نر و ماده همگی آمادگی خود را برای تولید مثل نشان خواهند داد.

دمای محیط

کاهش و افزایش دما باعث بوجود آمدن مشکلاتی می‌گردد و در هر دو صورت آن را استرس می‌نامند. بعلاوه اینکه دما همانند تغذیه و نور در شروع تولک رفتن و پایان آن نقش خاص خود را ایفا می‌کند. حداکثر دمای مناسب محیط ۳۵ درجه سانتیگراد و حداقل ۱۸ درجه سانتیگراد دمایست که می‌توان

پرنده را با آرامش خیال نگهداری نمود. ۳۵ درجه دما برای تولک رفتن و ۱۸ درجه برای قطع کامل پرریزی مناسب است اما فصل تولید مثل زمانی است که کاهش و افزایش دما پذیرفتنی نیست و پرنده احساس راحتی و زندگی طبیعی و آرام را نخواهد داشت. بنابراین دمای مناسبی که پرنده می‌تواند دوران تولید مثل را در آن دما به راحتی پشت سر بگذارد بین ۲۱ تا ۲۴ درجه سانتیگراد است.

بهداشت

یکی دیگر از ارکان مهم در مدیریت گله‌ها حفظ نظافت و بهداشت می‌باشد بنابراین مسائلی که باید مورد توجه پرورش دهنده و مدیر خوب قرار داشته باشد نکاتی است که در زیر به آنها اشاره می‌شود.

- شناخت نکات بهداشتی و رعایت آنها.
- شناخت آنتی بیوتیک‌ها و ویتامین‌ها و روش مصرف آنها.
- شناخت چرخه زندگی و نیازهای پرندهای که نگهداری می‌کند.

پرورش قناری همانند نگهداری از آن به چهار بخش تقسیم می‌گردد و هر بخش مربوط به قسمتی از دوره زندگی این پرنده است.

◀ دوران جنینی

◀ دوران رشد

◀ دوران بلوغ

◀ دوران تولید مثل

دوران جنینی

زندگی درون تخم دوران جنینی نامیده می‌شود و سیزده روز طول می‌کشد، پس از سیزدهمین روز و در ابتدای روز چهاردهم، جوجه پوسته تخم را شکسته و از آن بیرون می‌آید و دوران زندگی جدید خود را که دوره رشد نام دارد آغاز می‌کند.

دوران رشد

دوره رشد جوجه قناری حدود ۶۰ روز طول می‌کشد ولی تنها ۲۵ تا ۳۰ روز از این دوره دو ماهه توسط والدین تغذیه می‌شود. در این مدت کوتاه، رشد جوجه چنان سریع است که تقریباً به چهل برابر وزن خود در زمان تولد می‌رسد. روزهای باقیمانده از این دوران برای کسب تجربه نسبت به محیط اطراف - رویش کامل پرها و استقلال برای ادامه حیات پرنده جوان بسیار حساس و ارزشمند است.

دوران بلوغ

پس از ۶۰ روزگی و شروع مرحله سوم، پرریزی و تولک رفتن پرنده جوان آغاز می‌شود. این پرریزی منحصراً پرهای تنه پرنده را شامل می‌شود

ولی پرنده، پره‌های پرواز خود را از دست نمی‌دهد در این هنگام رشد جسمی و محسوس پرنده پایان یافته و پرنده مرحله جدید زندگی خود را که اصطلاحاً عقل رس شدن است آغاز می‌نماید. پرنده جوان رفتارهای اجتماعی و شرایط زندگی گروهی را در این دوران فرا می‌گیرد. همچنین رشد غدد تناسلی در این دوران شروع و تا بلوغ کامل پرنده ادامه می‌یابد. سن بلوغ معمولاً بر حسب نژادهای مختلف بین ۶ تا ۸ ماه است ولی دیده شده که در نژادهای سبک نظیر قناری‌های رنگی پرنده در ۵ ماهگی هم قدرت تولید مثل به دست می‌آورد.

دوران تولید مثل

در این دوره قناری‌های نر و ماده با رفتارهای خود آمادگی خود را برای تولید مثل نشان می‌دهند. ماده‌ها بی‌قراری می‌کنند و نرها با ولعی خاص به آواز خوانی مشغول هستند. در این زمان و بعد از جفت اندازی پرنده‌هایی که خود زمانی نیازمند مراقبت بودند به مراقبت از جوجه‌های خود می‌پردازند. با اولین سری تخم‌گذاری، پرنده نر و ماده کم تجربه، همانند والدین خود کسب تجربه می‌کنند و مرحله جدید را می‌آموزند. بنابراین بهتر است یکی از جفت‌ها را مسن‌تر و کار کشته‌تر انتخاب کنید تا هم شما و هم جفت کم تجربه در دسر کمتری را برای بزرگ کردن جوجه‌ها تحمل نمایید.

انتخاب جفت‌ها

در طی زمان پرریزی رفته رفته که ظاهر پرنده‌ها به حالت طبیعی نزدیکتر می‌شود و همانطور که به دوران جفتگیری نزدیک می‌شوید به مرور باید برنامه‌ریزی جهت انتخاب جفت‌های آینده را آغاز نمایید، سعی کنید جفت‌های مناسب یکدیگر بخصوص از نظر نژادی را برای هم انتخاب نمایید تا از اختلاط نژادها و نابودی نژادهای خالص جلوگیری کرده باشید. یکی از دلایل مد شدن یک نژاد و در نتیجه از بین رفتن نژادهای دیگر و کمیاب شدن آنها در ایران همین اختلاط و آمیزش بدون فکر و غیرمسئولانه است. متأسفانه عده‌ای به دنبال بوجود آوردن نژادی به نام قناری ایرانی یا نژاد رسمی هستند که نا آگاهانه باعث از بین رفتن نژادهای خالص نیز می‌شوند. این کار را به افراد واقعاً با تجربه واگذار کنید و تلاش خود را معطوف به تکثیر نژادهای خالص نمایید تا هم از زحمت خود لذت ببرید و هم نتیجه بهتری از کار خود بدست آورید. بخاطر داشته باشید که قناری زیبا همیشه زیبا خواهد بود، پس سعی خود را معطوف به زیبایی‌شناسی واقعی نمایید نه به خیال بافی و زحمت‌کشی بیهوده.

جفت‌اندازی و جفت‌گیری

پرنده آماده جهت جفت‌اندازی و جفت‌گیری بی‌تاب است، قناری نر آواز بلند و طولانی سر می‌دهد، جست و خیز زیاد می‌کند، هنگام خواندن پای

میکوبد و یا در حالی که دیواره سیمی قفس را گرفته چنان آواز سر می‌دهد گویی همه نیروی خود را از طریق پنجه‌ها به سیم‌های قفس برای پاره کردن سیم‌ها وارد می‌کند. تکه‌ای کاغذ به دهان می‌گیرد و با صدای بلند ماده خود را صدا می‌زند. در این دوران تغذیه پرنده نیز مقداری کاهش می‌یابد. خواندن بیش از اندازه برای پرنده‌ای که مخصوصا در نزدیکی او ماده‌ای نگهداری می‌شود می‌تواند باعث تولید نوعی یاس در پرنده نر شود که این امر موجب کم شدن آواز خوانی پرنده می‌گردد و اصطلاحا گفته می‌شود که نر از مستی زیاد جمع شده و یا پس رفته است. مشخصه دیگر در تشخیص آمادگی و مستی نر تغییر شکل و برآمدگی در مخرج قناری نر می‌باشد. ماده‌ها نیز مانند نرها بی‌تابی می‌کنند. جمع کردن تکه‌های کاغذ نخ و الیاف در جادانی و گوشه و کنار قفس نشانه آمادگی ماده است، در این دوران گاهی پرنده ماده به پرکنی از پرنده دیگر و یا حتی از خود اقدام می‌نماید، در جواب خواندن نر سوت می‌کشد و این سوت کشیدن موجب تحریک بیشتر نر می‌شود. ماده‌هایی که آمادگی بیشتری برای جفتگیری دارند با خواندن نرها سینه و شکم خود را به چوب زیر پا نزدیک کرده و سر را به سمت بالا نگاه می‌دارند و آواز جفتگیری سر می‌دهند. ماده در اثر مستی زیاد حتی بدون نر تخم‌گذاری می‌نماید به این نوع تخم‌ها تخم‌ها هرز می‌گویند. علامت ظاهری ماده آماده تغییر شکل ناحیه مخرج پرنده است، شکم حالت چاقی و پر شدگی

پیدا کرده و مخرج به سمت عقب کشیده می‌شود. در این صورت شکم و مخرج فرم دوکی شکل بخود می‌گیرد. جفتگیری زمانی با موفقیت انجام خواهد شد که هر دو پرنده نر و ماده اولاً: آمادگی لازم را داشته باشند، ثانیاً: به یکدیگر علاقه نشان بدهند. چند روز قبل از جفتگیری می‌توانید ماده را به تنهایی درون قفس جدید قرار دهید، زمانی که در گوشه و کنار قفس به درست کردن لانه اقدام می‌کند جای تخمگذاری را در اختیار او قرار دهید. ماده را هر روز با مقدار بسیار کمی تخم‌مرغ تغذیه نمایید و اطراف قفس را بیوشانید، یک روز بعد از درست کردن لانه، نر را در قفس دیگر همراه با مانعی در کنار ماده قرار دهید تا از سوراخ‌های کوچک تعبیه شده در روی مانع بتواند دزدانه ماده را ببیند. در روز سوم مانع را برداشته و اجازه دهید که جفتها به راحتی یکدیگر را ارزیابی نمایند، یک روز بعد پرنده نر را به قفس ماده هدایت کنید. مطمئن باشید که صبح روز بعد جفت جدید به راحتی با یکدیگر جفتگیری خواهند نمود.

تخم‌گذاری

حداقل یک هفته و حداکثر ۱۴ روز بعد از جفت‌اندازی پرنده ماده باید تخم‌گذاری نماید در غیر این صورت ماده شما آمادگی لازم را نداشته و یا دارای نقصی است که مانع از تشکیل تخم در تخمدان می‌شود. به هر ترتیب با شروع تخم‌گذاری روزانه تخم‌های گذاشته شده را برداشته و تخم بدون

نطفه به جای آن قرار دهید تا پرنده ماده اولین سری تخم‌گذاری خود را که معمولاً بین ۳ الی ۵ عدد متغیر است به پایان برساند. آخرین روز تمامی تخم‌های بدون نطفه را برداشته و تخم‌های اصلی را به زیر پرنده برگردانید این عمل شما باعث خواهد شد تا جوجه‌هایی که در آینده متولد خواهند شد همگی از نظر رشد جسمی هم اندازه باشند. روز سیزدهم یا ماده را آبتنی دهید و یا سالن را آبیاشی نموده و یا از دستگاه بخور جهت افزایش رطوبت استفاده کنید. این کار باعث شکسته شدن پوسته تخم و خروج راحت جوجه از تخم می‌شود. در پایان روز سیزدهم جوجه‌ها سر از تخم بیرون خواهند آورد. لازم به ذکر است که در ابتدای تخم‌گذاری بهتر است تخم‌هایی را که از زیر ماده برمی‌دارید در محلی خنک و درون ظرفی از ماسه نرم نگهداری کنید و روزانه یک تا دو بار آنها را بغلطانید.

جوجه‌کشی

جوجه‌های متولد شده بسیار کوچک و ناتوان می‌باشند، والدین علاوه بر تغذیه سعی در حمایت از جوجه‌ها دارند، در چهار روز اول تولد جوجه‌ها هیچ‌گونه مزامحتی برای والدین ایجاد نکنید و سعی نکنید که جوجه‌ها را از زیر والدین برداشته و یا قصد کمک به آنها را بنمایید زیرا ممکن است مادر از ترس دستبرد شما به جوجه‌ها فشار بیاورد و آنها را خفه کند. وجود پوسته خالی تخم در کف قفس نشانه تولد جوجه‌های جدید است. یک روز قبل از

تولد جوجه‌ها تا روز سوم بعد از تولد، روزانه مقداری دان نرم جهت جوجه‌ها کافی می‌باشد. از روز سوم به بعد علاوه بر دان نرم که خوراک اصلی جوجه‌ها است می‌توانید روزانه از مقداری سبزی تازه و دانه‌های تقویتی استفاده نمایید. جداسازی جوجه‌ها از والدین ۳۵ روز به طول می‌انجامد. برای بیرون آمدن و جداسازی آنها از والدین عجله به خرج ندهید، جوجه‌ها بر حسب نوع تغذیه و نژاد از هفدهمین روز تا بیست و دومین روز تولد از لانه خارج شده و برای تغذیه و شناسایی محیط اطراف به دنبال والدین به راه می‌افتند. معمولاً با خروج جوجه‌ها از لانه تخم‌گذاری قناری مادر مجدداً سری دوم تخم‌گذاری را آغاز می‌کند به همین دلیل قبل از شروع سری دوم تخم‌گذاری مواد لازم جهت لانه‌سازی مجدد را در اختیار پرنده قرار دهید تا از پرکنی جوجه‌ها توسط والدین جلوگیری شود. ضمناً مراقب باشید با دستکاری زیاد باعث وحشت و خروج زودتر از معمول جوجه‌ها از لانه نگردید که در این صورت احتمال صدمه رسیدن به جوجه‌ها و عقب‌افتادگی آنها از رشد را تجربه خواهید کرد.

جداسازی جوجه‌ها

شما می‌توانید جوجه‌ها را از ۲۸ الی ۳۵ روزگی از والدین جدا نموده و تغذیه نمایید. توجه داشته باشید که چند روز قبل از تولد جوجه‌های سری دوم می‌بایست جوجه‌های سری اول را جدا کرده باشید، پس تاریخ سری دوم

تخمگذاری را حتماً یادداشت نمایید. جوجه‌های سری اول را می‌توان همراه پرندۀ نر جدا کرده و در قفس دیگری در کنار قفس مادر نگهداری نمود تا در تغذیه جوجه‌ها مشکلی ایجاد نگردد. بعد از ۳۵ روزگی دیگر نیازی به بودن پرندۀ نر در کنار جوجه نمی‌باشد. آنها را آرام آرام به خوردن دانه‌ها و سبزیجات عادت دهید، به هر ترتیب جوجه‌های جوان باید تا شروع پرریزی اول که از ۶۰ روزگی آغاز می‌گردد به تغذیه با دان اصلی (کتان ارزن شلغم) عادت پیدا کرده باشند. این را نیز به خاطر داشته باشید که جوجه‌های سالم آرام آرام خودشان مصرف دان نرم را کاهش داده و به مصرف دانه‌های خشک و متنوع گرایش پیدا می‌کنند.

نظافت و بهداشت

موضوع نظافت شامل: تعویض یک روز در میان کاغذ کف قفس‌ها، شستشو و ضد عفونی لوازم و محل نگهداری، گرفتن ناخن پرندۀ، استحمام، ضد عفونی سبزیجات و میوه‌ها، استفاده از کفش مخصوص در سالن نگهداری، کنترل حشرات، استفاده از عوامل موثر در کاهش گرد و غبار سالن یا اتاق، تعویض همه روزه آب آشامیدنی، جلوگیری از کپک زدگی و فساد دانه‌ها و سبزیجات می‌باشد. رعایت این نکات مهمترین راه پیشگیری از آلودگی‌های میکروبی و انتشار بیماریهای مختلف در بین پرندگان است.

تغذیه

برای تغذیه مناسب باید اصول خاصی را رعایت نمایید زیرا چندین روش متفاوت برای موقعیت‌های متفاوت وجود دارد که باید هر کدام در زمان خود مورد استفاده قرار گیرد. پرنده شما نیاز به تغذیه با دانه‌های مختلف و انواع سبزیجات و میوه‌ها و در جای خود نیاز به مواد معدنی و ویتامین‌های گوناگون جهت رشد و بازدهی دارد. دان اصلی جهت تغذیه: تخم کتان - ارزن و شلغم می‌باشد. درصد مخلوط این سه نوع دانه از شروع پرریزی تا زمان بلوغ و از زمان بلوغ و آمادگی تا پایان دوره جفتگیری و جوجه‌کشی متفاوت است. پس تغذیه با دان اصلی به دو بخش یعنی مرحله اول که مخصوص زمان پرریزی است به نسبت ۱۰-۱-۱ و در مرحله دوم که مخصوص دوران جوجه‌کشی است به نسبت ۱-۱-۶ تقسیم می‌گردد. بلغور جو در طول مرحله اول مورد استفاده قرار می‌گیرد. سبزیجات یک روز در میان به مقدار کافی شامل برگ کاهو- برگ تربچه- کرفس - هویج، کلم و انواع میوه در طول مرحله اول جزو نیازهای ضروری پرنده‌هاست و در مرحله دوم جهت تغذیه جوجه‌ها استفاده خواهد شد. دان تقویتی یا اصطلاحاً هفت تخم شامل بذر کاهو- شلغم - کلم - خرفه شاهدانه- بذرک - ترب - و منداب مخلوط دیگری است که باید از آن جهت تغذیه پرنده استفاده گردد. ماده دیگری که بعنوان دان نرم از آن نام می‌بریم تخم‌مرغ آب پز شده همراه با آرد سوخاری

- شیر خشک - پودر جوانه گندم و سبوس گندم تهیه شده و مورد مصرف قرار می‌گیرد. زمان تولکی یا پرریزی مشکل‌ترین و حساسترین زمان نگهداری از پرندگان است. در این دوره تقریباً زمانی که پرنده‌های شما کمتر از یک سوم پرهای خود را تعویض نموده‌اند لازم است که از ویتامین‌های مختلف بخصوص مولتی ویتامین + اسیدامینه هر سه روز در میان به مدت پنج هفته متوالی استفاده نمایید. در کنار ویتامین‌ها تهیه ماسه نرم، صدف خرد شده می‌تواند مجموعه خوراک پرنده‌های شما را کامل نماید.

ترب	۴۰۰ گرم
بزرک	۴۰۰ گرم
شاهدانه	۲۰۰ گرم
کاهو	۲،۵ کیلو
شلغم	۱ کیلوگرم
کلم	نیم کیلوگرم
خرفه	۱ کیلوگرم

تهیه آرد سوخاری

آرد سوخاری	۱۵ پیمانه
شیر خشک	۲ پیمانه
سبوس گندم	۱،۵ پیمانه
پودر جوانه گندم	۱،۵ پیمانه

رنگ در پرندگان

پرندگان در حیطه دنیای رنگ‌ها و طرح‌ها از نظر تنوع فوق‌العاده رنگ پر و بال، سرآمد همه مهره دارانند. این تنوع رنگ پر و بال در اثر ترکیب‌های متفاوت دو عامل زیر است:

اول رنگ‌های بیوشیمیایی یا رنگدانه‌ها که بطور عمده از کاروتینوئیدها و ملانین‌ها تشکیل شده‌اند. کاروتینوئیدها و رنگ‌های چرب، بیشتر رنگ‌های قرمز روشن، نارنجی و زرد را می‌سازند. این رنگ دانه‌های محلول در چربی توسط مایعات بدن در هنگام تشکیل پر به داخل آن رسیده و پس از شاخی شدن پر و از بین رفتن چربی‌های حلال در تارها و تارچه‌ها متراکم گشته و آن را رنگی می‌نمایانند. املاح و مواد موجود در غذا و محیط می‌توانند در کمیت و تا حدودی کیفیت رنگ پرها موثر باشند. ملانین‌ها، فراوانترین رنگدانه و پراکنده در همه جای بدن پرنده‌اند. این رنگ دانه‌ها علاوه بر اینکه

رنگ‌های تیره را می‌سازند (قهوه‌ای تیره، خاکستری و سیاه) موجب سایه روشن و یا روشنی و تیرگی دیگر رنگ‌ها نیز می‌شوند. رنگدانه‌های ملانین به دو شکل دیده می‌شوند، دسته‌ای استوانه‌ای یا بیضوی که موجب تیرگی رنگ می‌شوند و دسته‌ای گرد و دانه‌ای شکل که باعث جلوه‌گری نمایان و روشنتر رنگ می‌گردند.

رنگ‌ها به دو دسته کاروتنی و ملانینی تقسیم می‌گردند. این دو گروه رنگی مشخص کننده رنگ نهایی پرنده می‌باشند. غیرفعال بودن و یا عدم وجود هر یک از این دو عامل می‌تواند رنگ جدیدی را پدید آورد. البته برای رسیدن به رنگ مورد نظر آگاهی از نکات ژنتیکی دیگر جزء ضروریاتی است که علاقمندان به تکثیر فناری‌های رنگی می‌باید از آنها اطلاع داشته باشند.

نژادهای قناری

قناری‌های رنگی	قناری‌های فری	قناری‌های با فرم بدنی خاص	قناری‌های آوازخوان
رنگ‌های کاروتنی	ترمپت پاریسی	لانکشایر	رولر
رنگ‌های ملانینی	فری شمال هلند	یورکشایر	واتراسلگر
رنگ‌های آ لبینیس	فری جنوب هلند	نورویچ	تیمبرادو
	فری سوئسی	کرستد	آواز خوان آمریکایی
	فری میلان	فایف فنسی	آواز خوان ایرانی (موقوم)
	فری پادوایی	بوردرفنسی	آواز خوان روسی
	مرینگر	اسکات فنسی	
	جیبر	گلاستر	
	جیبوسو	بوسو بلژیکی	
	ملادو	هوسوی ژاپن	
	ماکیژژاپن	لیزا رد	

بیماری‌ها

بطور کلی قناری‌ها نسبت به سایر پرندگان کمتر دچار بیماری می‌شوند. پرنده‌ای که جای مناسب داشته باشد و به خوبی تغذیه و نگهداری شود به ندرت نیازی به دارو و درمان پیدا خواهد کرد. در چنین شرایطی، قناری حتی در قفس نیز احساس رضایت خواهد کرد. مسلماً به عنوان یک اصل کلی، پیشگیری بهتر از درمان می‌باشد ولی حتی با رعایت همه نکات بهداشتی، باز حوادث و بیماری‌ها اتفاق می‌افتند لذا باید مراقب باشید و با دیدن اولین علائم غیرطبیعی به دکتر دامپزشک مراجعه نمائید. لازم به یادآوری است که درمان بیماری‌ها باید توسط شخصی انجام گیرد که در این زمینه تجربه کافی دارد چرا که برخی از مواقع مصرف داروهای اشتباه و یا مقدار نامناسب از داروهای موثر موجب عدم درمان یا مسمومیت دارویی پرنده خواهد شد. بدتر از این حالتی است که شما بیماری را به صورت ناقص درمان کنید و پرنده به ظاهر سالم شود ولی در عین حال عامل بیماری را به تناوب و یا بطور دائم از طریق ترشحات و یا مدفوعش در محیط پخش کند و موجب بیمار شدن سایر پرندگان، حیوانات و حتی انسان گردد. نکته دیگر اینکه با مصرف نادرست داروهای مختلف امکان دارد که عامل بیماری نیز دارای مقاومت دارویی گشته و دیگر به هیچ آنتی بیوتیکی حساس نباشد و شما پرنده‌هایتان را از دست بدهید. انواع بیماری‌های پرندگان عبارتند از:

- ✦ عفونت با باکتری ای کولای (e.coli infection)
- ✦ سالمونلوز (salmonellosis)
- ✦ پاستورلوز (pasteurellosis)
- ✦ عفونت استرپتوکوکی (streptococcus infections)
- ✦ لیستریوز (listeriosis)
- ✦ بیماری اریزیپلاس (erysiplas)
- ✦ بیماری‌های مایکوپلاسمایی (mycoplasmosis)
- ✦ عفونت استافیلوکوکی (staphylococcus infection)
- ✦ بیماری تورم عفونی پیش معده (infections proventriculitis)

پرندگان مقلد

این پرندگان بسیار باهوش هستند و می‌توانند به آسانی صدای انسان و صدای‌های محیط خود را تقلید کنند. با توجه به هوش بالا می‌توانند مانند یک حیوان خانگی به صاحب خود و محل زندگی خود وابسته شوند و وابستگی شدید صاحب خود را به خود در پی داشته باشند. گاهی رفتار این حیوانات شبیه به کودکان است و باعث تفریح خواهند شد.

مرغ مینا

انواع متفاوتی از میناها وجود دارد اما از همه بیشتر مینای عمومی یا مینای معمولی است که در ایران به وفور یافت می‌شود. اندازه این پرنده در حدود ۲۳ سانتیمتر است و دارای سر سیاه و کمی کاکل‌دار و گردن و قسمت بالای سینه‌اش خاکستری پررنگ و بقیه پرو بالش قهوه‌ای شرابی است. در سطح پشتی تیره‌تر و در سطح شکمی کمی کم رنگتر است و شبیه مینای خاکستری است اما پرو بالش قهوه‌ای مایل به قرمز است. این مینا از مرغان بومی ایران است که در بسیاری از جاهای ایران آزادانه و به عنوان یک پرنده اهلی و وحشی در کنار انسان زیست می‌کند. شاه پرهای نخستین خارجی آن قهوه‌ای تیره‌اند و در قاعده آنها یک لک بزرگ سفید دیده می‌شود. دمش تقریباً سیاه و و در انتها گرد است در هنگام پرواز لکه‌های سفید مشخص در شاه پرهایش در سطح دو بال دیده می‌شود. وقتی می‌نشیند در قسمت بیرونی پوشش زیر بالها در شاه پرهای دم به جز در شاه پر میانی سفیدی مشخص است و معمولاً جفت جفت یا به صورت گروه‌های کوچک دیده می‌شود.

مرغ مینا رفتاری شبیه سار از خود نشان می‌دهد و در عین حال پرنده‌ای است رام و بی‌بال و به آسانی با انسان الفت گیرد. این پرنده می‌تواند صداهای بسیار زیادی را تقلید کند. صدای مرغ مینا عموماً تقلیدی است از

صدای پرندگان دیگر مانند صداهایی شبیه پپو پپو پپو چه چه تلی تلی تلی تلی تو تو تو تی تی تی پلی پلی پی و انواع صداهای کشتار.

به طور کلی مرغ مینا پرنده ایست که به آسانی می‌تواند صدای انسان را تقلید کند و در مناطق گسترده‌ای از زمین و در روستاها، باغ‌ها، میوه زارها، زمین‌های بایر می‌تواند زندگی کند و در سقف خانه‌ها، سوراخ دیوارها، یا تنه درختان می‌تواند آشیانه نماید؛ این پرنده به مکان‌های مسکونی و زمین‌های زراعتی وابستگی بیشتری نشان می‌دهند. مینا از جمله پرندگان بومی ایران است و بیشتر در جنوب و جنوب شرق ایران دیده می‌شود. در شهر تهران و دیگر شهرها پرنده از قفس رها شده و زادآوری دارد و در جزیره کیش به صورت گله‌ای نیز دیده می‌شوند. برنامه حفاظتی خاصی برای مرغ مینا در نظر گرفته نشده است. این پرنده می‌تواند به صورت آزادانه در طبیعت و یا در قفس تولید مثل نماید به دلیل آنکه این پرنده می‌تواند با انسان الفت گرفته و همدم مناسبی با انسان شود طرفداران زیادی در بین دوستداران طبیعت دارد. این پرنده می‌تواند به عنوان یک پرنده مقلد و تقلید کننده صدا مورد توجه باشد و دیگر آنکه می‌تواند به عنوان یک حیوان دست‌آموز در خانه انسان زندگی کند اما باید در نظر داشت در محیطی که می‌خواهیم پرنده مینا را به صورت آزادانه نگهداری کنیم از حیواناتی مانند گربه و سگ نگهداری نشود. از خصوصیت ذاتی این حیوان می‌توان به علاقه زیاد او برای معاشرت و بازی

با انسان و همچنین علاقه به اشیای براق و نوک تیز اشاره نمود. قیمت این پرنده با همه جذابیت و زیبایی که دارد بسیار زیاد نیست و در بین پرندگان مقلد ارزانترین پرنده مرغ میناست. بهترین زمان برای اهلی نمودن این پرنده دو هفتگی بعد از تولد است. پرنده را می‌توان دو هفته بعد از تولد از والدینش جدا کرد و به تربیت او پرداخت. یک مرغ مقلد مینا می‌تواند تا بیش از ۱۰۰ کلمه را تکرار نمایند. ولی معمولاً بیشتر از ۱۰ کلمه صحبت نخواهد کرد. البته مرغ مینا علاوه بر تقلید می‌تواند عملیات و فعالیت‌های فیزیکی زیادی را انجام دهد که باعث جلب توجه شود. میناها تقریباً همه چیز خوارند و می‌توانند از تمام غذاهایی که انسان استفاده می‌کند استفاده نماید اما به طور کلی شکار حشرات را به سایر غذاها ترجیح می‌دهد.

مرغ عشق

از دیگر پرندگان زینتی که همواره مورد توجه بوده است مرغ عشق می‌باشد. گونه‌های متفاوتی از مرغ عشق وجود دارد. این پرنده از راسته طوطی‌ها می‌باشد که به آسانی با انسان خو می‌گیرند و می‌توانند به عنوان یک پرنده زینتی در کنار انسان زندگی کنند. معمولاً پرندگان نر و ماده به صورت جفتی با یکدیگر زندگی می‌کنند و هر پرنده تا پایان عمر یک جفت برای خود اختیار می‌کند و هر دو وظیفه نگه‌داری از جوجه‌های خود را بر

عهده می‌گیرند. مرغ عشق‌ها بسیار به جفت خود وفادارند و شاید این وفاداری باعث این نام‌گذاری آنها شده است. در رنگ‌ها و کل‌های گوناگونی دیده می‌شوند ولی به صورت عمومی دارای رنگ‌های سبز و آبی می‌باشند و مانند طوطی‌ها در گستره‌ای از زمین یافت می‌شوند ولی به طور کلی، بومی شرق و جنوب شرق آسیا می‌باشند. در ایران گونه‌های متفاوتی از مرغ عشق دیده شده است پرنده ماده بین ۴ تا ۵ تخم می‌گذارد و با جفت خود وظیفه نگهداری از جوجه‌ها را برعهده می‌گیرد برای نگهداری از مرغ عشق می‌توان از جیره غذایی ساده‌ای پیروی کرد به طور کلی مرغ عشق می‌تواند از میوه‌ها، سبزی‌ها و غلاتی مانند ارزن تغذیه کند. کیفیت و روش نگهداری از مرغ عشق شبیه به قناری است.

توجه: در ابتدای کار، شما با راه‌اندازی یک سایت اینترنتی می‌توانید ضمن معرفی تولیدات خود، به فروش برخی از اقلام مورد نیاز جهت پرورش و نگهداری پرندگان زینتی اقدام نمایید.

امکانات و تجهیزات مورد نیاز

حداقل فضای لازم برای راه‌اندازی این کسب و کار خانگی یک اتاق ۱۲ متری می‌باشد. برای راه‌اندازی این کسب و کار به حداقل امکانات و تجهیزات زیر نیاز دارید.

ردیف	تجهیزات	مبلغ (ریال)
۱	کامپیوتر خانگی	۶۰۰۰۰۰۰
۲	پرنده مناسب (۱۰ عدد)	۳۰۰۰۰۰۰
۳	قفس جوجه‌کشی (۱۰ عدد)	۱۰۰۰۰۰۰
۴	ظروف غذاخوری (۱۰ عدد)	۲۰۰۰۰۰
۵	ظرف آب‌خوری (۱۰ عدد)	۲۰۰۰۰۰
۶	تخم‌دان (لانه)	۲۰۰۰۰۰
۷	چوب و لوازم جانبی و نظایر	۲۰۰۰۰۰
۸	غذای پرنده	۳۰۰۰۰۰۰
۹	دارو و مکمل	۲۰۰۰۰۰۰
۱۰	پرینتر لیزری	۲۰۰۰۰۰۰
۱۱	فکس	۱۵۰۰۰۰۰
۱۲	خط تلفن	۵۰۰۰۰۰
۱۳	اینترنت پرسرعت (هزینه یکسال)	۴۰۰۰۰۰۰
۱۴	میز تحریر و صندلی	۱۰۰۰۰۰۰
	مجموع	۲۴,۸۰۰,۰۰۰

نیروی انسانی مورد نیاز

در صورت داشتن تخصص و مهارت‌های لازم، شما به تنهایی می‌توانید نسبت به راه‌اندازی این کسب و کار اقدام نمایید.

شبکه همکاران

شبکه همکاران همه افراد یا مشاغلی هستند که بطور مستقل فعالیت می‌کنند ولی برای راه‌اندازی یا اداره کسب و کار خود با آنها همکاری می‌کنید. این افراد یا مشاغل براساس توافق فی‌مابین، فعالیت‌هایی را در ارتباط با خدمات مربوطه انجام می‌دهند و دستمزدی را دریافت می‌کنند. مزیت چنین رویکردی در اداره یک کسب و کار این است که شما تنها زمانی دستمزد پرداخت می‌کنید که فعالیتی انجام شده باشد. در ابتدای کار که هنوز معلوم نیست حجم کار چه میزان باشد و یا احتمالاً کم است، این شیوه همکاری کمترین هزینه را برای یک کارآفرین دارد. مزیت دیگر این نحوه همکاری این است که شما به محل خاصی برای انجام فعالیت‌ها نیاز ندارید و چون تنها فرد تمام وقت در کسب و کارتان خودتان هستید می‌توانید این کسب و کار را از منزل خودتان اداره کنید.

سرمایه مورد نیاز

این کسب و کار به سرمایه بسیار کمی نیاز دارد. شما می‌توانید آن را با پس‌انداز شخصی یا وام بانکی تأمین کنید.

ریال	شرح سرمایه	نوع سرمایه
۲۴۸۰۰۰۰۰	هزینه تجهیزات	سرمایه ثابت
۲۰۰۰۰۰۰	راه‌اندازی سایت (میزبان و دامنه)	
۲۰۰۰۰۰۰	طراحی سایت	
۶۰۰۰۰۰۰	هزینه تبلیغات	سرمایه در گردش (شش ماه)
۳۰۰۰۰۰۰۰	هزینه نیروی انسانی	
۴۰۰۰۰۰۰۰	هزینه اداری (مکالمات تلفنی، کاغذ و قلم و...)	
۸۰۰۰۰۰۰۰	هزینه‌های پیش‌بینی نشده	
۹۴,۸۰۰,۰۰۰	مجموع	

برآورد سرمایه مورد نیاز برای راه‌اندازی این کسب و کار خانگی مربوط به سال ۱۳۸۹ می‌باشد. برای اطلاع از سرمایه مورد نیاز به روز شده، به سایت موسسه کار و تأمین اجتماعی www.lssi.ir مراجعه فرمایید.

برای راه‌اندازی هر کسب و کاری به سرمایه ثابت برای خرید تجهیزات نیاز دارید که نوعی سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود و در واقع دارایی شما از

حالت نقدی به صورت غیر نقدی تبدیل می‌شود و امکان کسب درآمد را برای شما فراهم می‌کند. سرمایه در گردش شامل مجموع هزینه‌هایی است که شما در یک دوره کاری باید بپردازید تا درآمدی حاصل شود و بعد از آن درآمد حاصله بخشی بصورت سود کسب و کار و بخشی جایگزین هزینه‌های انجام شده می‌شود و این چرخه همواره ادامه دارد. به یاد داشته باشید این محاسبات به صورت کلی و عمومی انجام شده و شما می‌توانید با توجه به شرایط خاص خود تا حدودی آن را تعدیل و تغییر دهید. مثلاً اگر خودتان سایتتان را طراحی کنید و یا از وبلاگ‌های رایگان استفاده کنید هزینه شما کاهش می‌یابد. همچنین هزینه نیروی انسانی در واقع هزینه‌ای که شما برای معیشت خود باید پرداخت کنید تا درآمد شما به حد مطلوبی برسد.

تخصص و مهارت‌های مورد نیاز

میزان تسلط بر مهارت			مهارت مورد نیاز	
پیشرفته	متوسط	مقدماتی		
		*	ICDL	مهارت‌های عمومی
*			توانایی شناخت انواع پرورش پرندگان زینتی و ویژگی کلی آن	مهارت‌های تخصصی
*			توانایی تکثیر و پرورش پرندگان زینتی	
*			توانایی تشخیص بیماری‌ها و درمان آنها	
*			بازاریابی و جذب مشتری	مهارت‌های ویژه
			سخت کوش، بردبار، دارای خلاقیت و نوآوری	ویژگی‌های فردی
			افراد واجد مهارت‌های فوق‌الذکر و دانش‌آموختگان رشته علوم دامی می‌توانند نسبت به راه‌اندازی این کسب و کار اقدام نمایند.	تحصیلات

وضعیت بازار تولیدات

از دیگر اصول اولیه برای پرورش پرندگان زینتی دانستن وضعیت عرضه و تقاضای هر یک از این گونه‌هاست. برای مثال برخی از این پرندگان تنها در فصول خاصی از سال به بازار عرضه می‌شوند و در صورتی که خارج از

این فصول عرضه شوند مشتری مناسب برای آنها یافت نخواهد شد و یا برخی از این گونه‌ها تنها در برخی از نقاط ایران دارای مشتریان بسیار مناسب هستند و در برخی نقاط دیگر این مشتریان یافت نمی‌شوند بنابراین لازم است که وضعیت عرضه و تقاضا به طور کامل و خاص مشتری و بازار لحاظ شود و تکثیر و تولید این پرندگان به گونه‌ای باشد که نیاز بازار را برآورده نماید این برآوردن نیاز بازار اولاً از لحاظ اقتصادی باعث می‌شود تا این فرآیند بیشترین سود اقتصادی را داشته باشد و دوم آنکه نگرانی و تکثیر پرندگان بدون هماهنگی با وضعیت بازار ممکن است باعث افزایش هزینه‌ها گردد.

در ایران قیمت پرندگان زینتی بسیار متنوع می‌باشد لذا تعیین دقیق وضعیت بازار کار مشکلی است. اگر بتوان در بازارهای خارجی پرندگان را به فروش برسانیم مطمئناً در تثبیت قیمت‌ها موثر خواهد بود.

شیوه بازاریابی و معرفی محصول

بازاریابی پیشه و حرفه ایجاد پیوند میان تولیدکننده (یا تولیدکننده بالقوه) یا ارائه دهنده خدمات از یک سو و مشتری‌های بالقوه و بالفعل از سوی دیگر است.

شگردهای بازاریابی در همه سامانه‌های سیاسی و بسیاری از جنبه‌های زندگی کاربرد دارند. در پدید آوردن شگردهای بازاریابی دانش‌هایی مانند

روانشناسی، جامعه‌شناسی و اقتصاد نقش بازی می‌کنند. بازاریابی از طریق آگهی، بیلورد و تبلیغات با بسیاری از هنرهای خلاق نیز سر و کار پیدا می‌کند. بازاریاب‌های کامیاب معمولاً تمرکز و توجه‌شان کاملاً بر مشتری و خواسته‌ها و نیازهای او متمرکز است.

یکی دیگر از روش‌ها استفاده از شرکت‌های بازاریابی است. شرکت‌های تجاری معمولاً هزینه‌های سنگینی به منظور بازاریابی سنتی متحمل می‌شوند بنابراین امروزه تمامی تکنیک‌های بازاریابی به صورت الکترونیکی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند که با نام بازاریابی الکترونیکی شناخته می‌شوند. در این روش بازاریابی همان شیوه‌های گذشته با کمک اینترنت توسعه یافته و مورد استفاده قرار می‌گیرند. نمونه خوبی از این ابزار موتورهای جستجو هستند. امروزه بسیاری از مردم اطلاعات مورد نیاز خود را از طریق موتورهای جستجو بدست می‌آورند و قرار گرفتن یک سایت در رتبه‌های بالای موتورهای جستجو کمک زیادی به بازاریابی آن می‌نماید.

بازاریابی صنعتی

بازاریابی صنعتی از جمله زیر شاخه‌های اصلی بازاریابی است که در سالهای اخیر رشد چشمگیری داشته و با توجه به تخصصی شدن صنایع و گسترده شدن صنعت، این شاخه از علم بازاریابی رشد قابل توجهی را برای استفاده‌کنندگان از آن به وجود آورده است. برخی از مباحث تخصصی این

بازاریابی عبارتند از: بازاریابی دهان به دهان، مدیریت روابط مشتریان، سمینارهای تخصصی و همایش‌های تخصصی، نمایشگاه‌ها تخصصی و...
بازاریابی صنعتی با کمک گرفتن از بسیاری از متدهای بازاریابی عمومی سعی در هدایت و اثرمند شدن تکنیک‌های بازاریابی در سطح معینی دارد. در این روش متخصصین سعی دارند با هدایت عوامل و آمیخته‌های بازاریابی بهترین نتیجه را برای شرکت‌ها و سازمان‌های خود فراهم آورند. بازاریابی صنعتی با توجه به محدودیت مشتریان و خاص بودن نیاز ایشان در برخی از نقاط اختلافاتی با بازاریابی عمومی دارد. مهمترین اختلافات عبارتند از: وجود تبلیغات مستقیم به جای غیرمستقیم، عدم وجود تبلیغات گسترده، تشکیل زنجیره و کانال‌های توزیع محدود و تحت کنترل شدید، قیمت‌گذاری خاص با توجه به نوع و نیاز مشتری، محصولات معمولاً گستردگی زیاد داشته و تنوع آن با توجه به نیاز مشتری تعیین می‌گردد.

بازاریابی چندسطحی بیش از هشتاد سال سابقه دارد. از قدیمی‌ترین موارد این نوع بازاریابی در روسیه تزاری توسط یک دوچرخه فروش انجام شده است. این ماجرا را یاکوو ایسیدوروویچ پرلمان، ریاضی‌دان روس که از اوایل قرن بیستم تا اواخر جنگ جهانی دوم زندگی می‌کرده است در کتاب «ریاضیات زنده»، در بخشی با عنوان «دوچرخه‌های ارزان» نقل کرده است. در این روش خریداران نقش بازاریاب را بازی می‌کنند و برای رسیدن به

پورسانت می‌بایست، به جای بازاریابان حرفه‌ای، به دنبال مشتری بگردند. با این کار هزینه بازاریابی و تبلیغ برای شرکت کاهش پیدا می‌کند ولی در عوض این هزینه در بین تعداد زیادی بازاریاب غیرحرفه‌ای تقسیم می‌شود.

بازاریابی بر پایه ۴ مقوله اصلی (معروف به P ۴) به شرح زیر استوار است:

۱- کالا یا خدمات

۲- توزیع

۳- قیمت‌گذاری

۴- تبلیغات یا پیشبرد فروش

ما از طریق موارد مختلف مثلاً در رسانه‌ها - کاتولگ‌های مجازی در اینترنت، تبلیغات در سایت‌های بزرگ فروش، تبلیغات را انجام می‌دهیم. برای فروش پندگان زینتی می‌توان علاوه بر شیوه‌های سنتی از طریق اینترنت هم به بازاریابی پرداخت. در این شیوه می‌توان هم بطور کلی و هم بطور جزئی به فروش پندگان و خدمات وابسته پرداخت. البته باید نظر داشت چون پرنده یک موجود زنده است. برخی خصوصیت‌های آن حتماً باید توسط خریدار مشاهده شود.

مخاطرات و آفت‌های این شغل و نحوه پیشگیری آنها

- راه‌اندازی هر کسب و کاری به همراه خود، خطرات احتمالی را نیز دارا می‌باشد. بخصوص بحث موجود زنده که انواع مختلفی از مخاطرات را در پیش‌رو دارد. بررسی این صنعت در ابتدا خطر ایجاد انواع بیماری‌های کشنده در گله پرنده‌ها را گوشزد می‌کند. هرگونه بیماری اعم از عفونی و غیرعفونی می‌تواند باعث کاهش یا توقف فرایند تولید باشد. به عنوان مثال بیماری آبله در قناری اصلی‌ترین دغدغه پرورش‌دهندگان است. از انواع دیگر می‌توان به انگل‌های خارجی، سوء تغذیه که از سوء مدیریت ناشی شده‌است و استرس در اثر تغییرات ناگهانی محیط یا ایجاد ترس حادث می‌شود.

لذا برای پیشگیری، انواع واکسن‌ها توصیه می‌گردد و در موارد غیر عفونی تنها راه، بهره‌گیری از دامپزشک و کادر مجرب جهت تشخیصی و ارایه راه درمان است. پرورش دهنده باهوش به هیچ عنوان خود را از خدمات دامپزشکان عمومی یا متخصص محروم نمی‌کند.

- از نگاه دیگر، خطر احتمالی نوسانات شدید قیمت در هنگام عرضه محصول به بازار است که با گرفتن مشاوره و دانستن زمان مناسب فروش و ارایه کالای با کیفیت بالا تا حدود زیادی می‌توان این خطرات را از بین برد.

توصیه‌هایی برای بهبود و توسعه شغلی

- پیشگیری به مراتب بهتر و کم هزینه‌تر از درمان است.
- پرنده شما برای حفظ سلامتی و بازدهی بهتر حداقل دوبار در سال نیاز به کشت مدفوع توسط آزمایشگاه دامپزشکی دارد یکبار اول تیر ماه و مرتبه دوم یکماه قبل از شروع جوجه کشی
- بیشتر بیماری‌های شایع در بین پرنده‌ها ناشی از مشکلات گوارشی روده‌ای می‌باشد.
- اگر پرنده جدیدی خریداری کرده‌اید حتماً به دامپزشک مراجعه نموده و ۲۰ روز قرنطینه را رعایت کنید.
- بهترین زمان برای پیشگیری و رفع کمبود ویتامین‌ها زمان تولد پرنده‌ها است.
- بذر جوانه زده سر شار از ویتامین‌ها است و شما می‌توانید در زمان تولد از آن استفاده کنید.
- اگر برای مقابله با بیماری‌ها از دارو استفاده می‌کنید دقت کنید که دوره درمان را کامل کرده و دوز درمانی صحیح را بکار ببرید تا نتیجه دلخواه و مثبت بگیرید.
- یکی از عوامل عمده مرگ و میر پرنده‌ها در طول سال خصوصاً در تابستان شیوع بیماری آبله می‌باشد علائم آن شامل زخم اطراف دهان و

چشم‌ها و داخل حلق پرنده و همچنین زخم در ناحیه مخرج پرنده است در برخورد با این علائم بی‌درنگ با دامپزشک مشورت نمایید و آن را سرسری نگیرید زیرا که اقدام دیرهنگام شما باعث کاهش بازدهی واکسن و در مواردی موجب افزایش شدت بیماری خواهد شد. در این صورت تنها باید خود را مقصر اصلی بدانید.

- همانطور که تشخیص بیماری بعهدہ دامپزشک می‌باشد درمان حمایتی بعهدہ شماست. درمان حمایتی شامل افزایش دمای محیط و تهیه خوراکی که پرنده بیمار در هنگام بیماری برای زنده ماندن و مقاومت در مقابل بیماری بتواند از آن تغذیه کند.

- داشتن رژیم غذایی مناسب برای حفظ سلامت پرنده ضروری می‌باشد
- بسیاری فکر می‌کنند که مصرف انواع دانه‌ها و تغییر آنها عامل بلوغ و مستی پرنده‌ها می‌باشد. اما دانه‌ها تنها یکی از عواملی هستند که در این میان نقش دارند

- بهترین زمان برای انجام واکسیناسیون بر علیه ویروس آبله حدوداً سه ماه قبل از جفت اندازی می‌باشد.

- برای جلوگیری از نابودی نژادهای خالص از آمیزش پرنده‌های نژادهای مختلف و هیبرید با نژادهای خالص خودداری کنید.

سازمان‌ها و مراکزی که با این شغل مرتبط هستند

- اداره جهاد کشاورزی
- اداره بهداشت
- شهرداری‌ها
- مراکز خرید و فروش پرندگان
- بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری

معرفی مشاغل مرتبط و مکمل

- پرنده فروشان
- دامپزشکان
- فروشندگان لوازم نگهداری پرنده

معرفی منابع آموزشی و تخصصی مورد نیاز

- راهنمای عملی پرورش و بیماری‌های قناری، تالیف: دکتر نریمان شیخی، انتشارات سپهر
- نگهداری و درمان بیماری‌های پرندگان زینتی، ترجمه: برومند، قناری (شناخت و نگهداری)، ترجمه: دکتر علی فرشچی، انتشارات روزبهان
- دارونامه دامپزشکی، مترجمین: دکتر محمد فقیهی، دکتر حمیدرضا گندمی‌ثانی، انتشارات سپهر